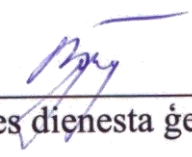

APSTIPRINU:

Valsts zemes dienesta ģenerāldirektora p.i.
Maija Bērziņa

2010.gada 14.maijā

LATVIJAS REPUBLIKAS
VALSTS ZEMES DIENESTS

2009. GADA PUBLISKAIS PĀRSKATS

SATURS

PĀRSKATĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI.....	3
PRIEKŠVārds.....	4
I. PAMATINFORMĀCIJA PAR DIENESTU	6
1.1. Dienesta juridiskais statuss un struktūra.....	6
1.2. Dienesta funkcijas.....	7
1.3. Dienesta darbības virzieni un mērķi	7
1.4. Dienesta īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas).....	8
1.5. Dienesta galvenie uzdevumi 2009. gadā	8
II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI	10
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2009. gadā, latos	10
2.2. Dienesta rezultatīvo rādītāju izpilde 2009. gadā	11
2.3. Dienesta informācijas sistēmas un to attīstība.....	12
2.3.1. Kadastra informācijas sistēma.....	15
2.3.2. Valsts adrešu reģistrs.....	18
2.3.3. Aizsargjoslu informācijas uzkrāšana.....	19
2.3.4. Augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas uzturēšana	20
2.9. Dienesta pakalpojumi	21
2.9.1. Būvju un telpu grupu kadastrālā uzmērīšana	21
2.9.2. Datu reģistrācija un aktualizācija Kadastra informācijas sistēmā.....	23
2.9.3. Datu izsniegšana.....	23
2.9.4. Kadastrālā vērtēšana.....	25
2.9.5. Ar zemes reformas un privatizācijas pabeigšanu saistīto darbu veikšana	30
2.9.6. Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu uzraudzība	32
2.9.7. Atzinumu sniegšana par zemes ierīcības projektiem	32
2.9.8. Dienesta e-pakalpojumi	32
III. PERSONĀLS	36
IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	38
V. DIENESTĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI 2010. GADĀ	39

PĀRSKATĀ LIETOTIE SAĪSINĀJUMI

ATIS	Apgrūtināto teritoriju informācijas sistēma
ERAF	Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības fonds
ĢIS	Ģeotelpiskās informācijas sistēma
Kadastra informācijas sistēma	Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma
LZIR	Lauku zemes izpirkšanas reģistrs
MK	Latvijas Republikas Ministru kabinets
NĪTDB	Nekustamā īpašuma tirgus datu bāze
PAIS	Pasūtījumu apstrādes informācijas sistēma
RAPLM	Reģionālās attīstības un pašvaldību lietu ministrija
Topogrāfiskie dati M 1:500	Augstas detalizācijas topogrāfiskie dati mērogā 1:500
VAR	Valsts adrešu reģistrs
VRAA	Valsts reģionālās attīstības aģentūra
VZD	Latvijas Republikas Valsts zemes dienests

PRIEKŠVĀRDS

Cienījamais pārskata lasītāj!

Nododam Jūsu vērtējumam Valsts zemes dienesta (turpmāk – dienests) pārskatu par 2009.gadā paveikto.

Neraugoties uz visaptverošo globālo ekonomisko recesiju, 2009.gadā dienests turpināja pildīt sabiedrības un valsts uzticētās funkcijas, kā arī realizēja iepriekš noteiktos mērķus, izvirzot jaunas prioritātes turpmākajiem gadiem.

Aizvadītajā gadā dienests veica būtiskus uzlabojumus informācijas pieejamības nodrošināšanas, efektīvākas klientu apkalpošanas uzlabošanas un e-pakalpojumu ieviešanas jomā, tādā veidā turpinot īstenot iepriekš definēto mērķi - nodrošināt sabiedrību ar aktuālu informāciju par nekustamajiem īpašumiem lietotājiem ērti pieejamā veidā. Pēc valsts administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas 2009. gadā dienests ir nodrošinājis aktuālus adrešu pieraksta datus Kadastra informācijas sistēmā un Valsts adrešu reģistrā.

Joprojām dienesta prioritāte ir līdzdalība zemes reformas pabeigšanas procesā. Turpinot iepriekšējos gados aizsākto, dienests arī 2009.gadā veica darbu zemes izpirkšanas procesa pabeigšanā, aktualizējot un uzkrājot datus par izpirkšanai pieprasītajām zemes vienībām, kā arī pieņemot lēmumus par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu. Sadarbībā ar Centrālo zemes komisiju ir uzsākta reformas pabeigšanai paredzētās zemes īpašuma tiesību atjaunošana bijušajiem īpašniekiem vai viņu mantiniekiem.

Nodrošinot plašāku kadastra informācijas pieejamību sabiedrībai un komersantiem, dienests 2008. gadā uzsāktās datu izplatīšanas sistēmas - portāla www.kadastrs.lv – modernizēšanas ietvaros, papildus publiskajai sadaļai 2009. gadā ieviesa autorizēto sadaļu, kā arī portālā www.latvija.lv sāka piedāvāt jaunu e-pakalpojumu „Mani dati kadastrā”, kas nodrošina iespēju lietotājam saņemt no Kadastra informācijas sistēmas aktuālos kadastra teksta datus par savu nekustamo īpašumu.

2009. gadā dienests turpināja iepriekšējā gadā uzsākto struktūras un darba procesu optimizāciju. Veicot optimizāciju, dienesta reģionālo nodaļu struktūra tika saskaņota ar valsts plānošanas reģionu teritorijām - reģionālo nodaļu skaits tika samazināts līdz piecām. Tādējādi tika uzlabota dienesta ekonomiskā

kapacitāte, saglabājot iepriekšējā kvalitātē dienesta sniegtās informācijas un pakalpojumu pieejamību klientiem.

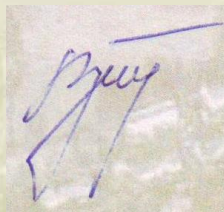
Svarīgākā dienesta prioritāte 2009. gadā bija ERAF līdzfinansētā projekta „Valsts zemes dienesta ģeotelpisko datu informācijas sistēmas izveide” uzsākšana, kas paredz līdz 2012.gada beigām vienotas dienesta ģeotelpiskās informācijas sistēmas (ĢIS) izstrādi. Ieviešot šo projektu, tiks izveidota jauna datu bāze, kurā vienkopus tiks uzkrāta visu dienesta pārziņā esošo ģeotelpisko datu informācija. Tādējādi par katru konkrēto ģeogrāfiski piesaistītu objektu tiks nodrošināta vienota pieeja visai informācijai: kadastra objektu, adrešu, aizsargjoslas izraisošo objektu un apgrūtināto teritoriju, vērtību zonējumu, būvju kadastrālās uzmērīšanas datiem, topogrāfiskajiem plāniem mērogā 1:500, kā arī tiks nodrošināta šo datu izsniegšana dienesta klientiem informācijas servisu veidā un tiks piedāvāti vairāki jauni e-pakalpojumi.

Paldies visiem dienesta darbiniekiem par ieguldīto darbu dienesta funkciju izpildē un attīstības veicināšanā. Pateicos arī visiem dienesta sadarbības partneriem – ministrijām un citām valsts iestādēm, profesionālajām un sabiedriskajām organizācijām, komersantiem un katram mūsu klientam. Bez sadarbības ar Jums mūsu dienesta mērķu sasniegšana nebūtu iespējama. Visa turpmākā dienesta darbība būs vērsta uz dienesta darba kvalitātes uzlabošanu, paplašinot un pilnveidojot iespējas sadarbībai ar klientiem.

Ar cieņu,

Maija Bērziņa

VZD ģenerāldirektora p.i.

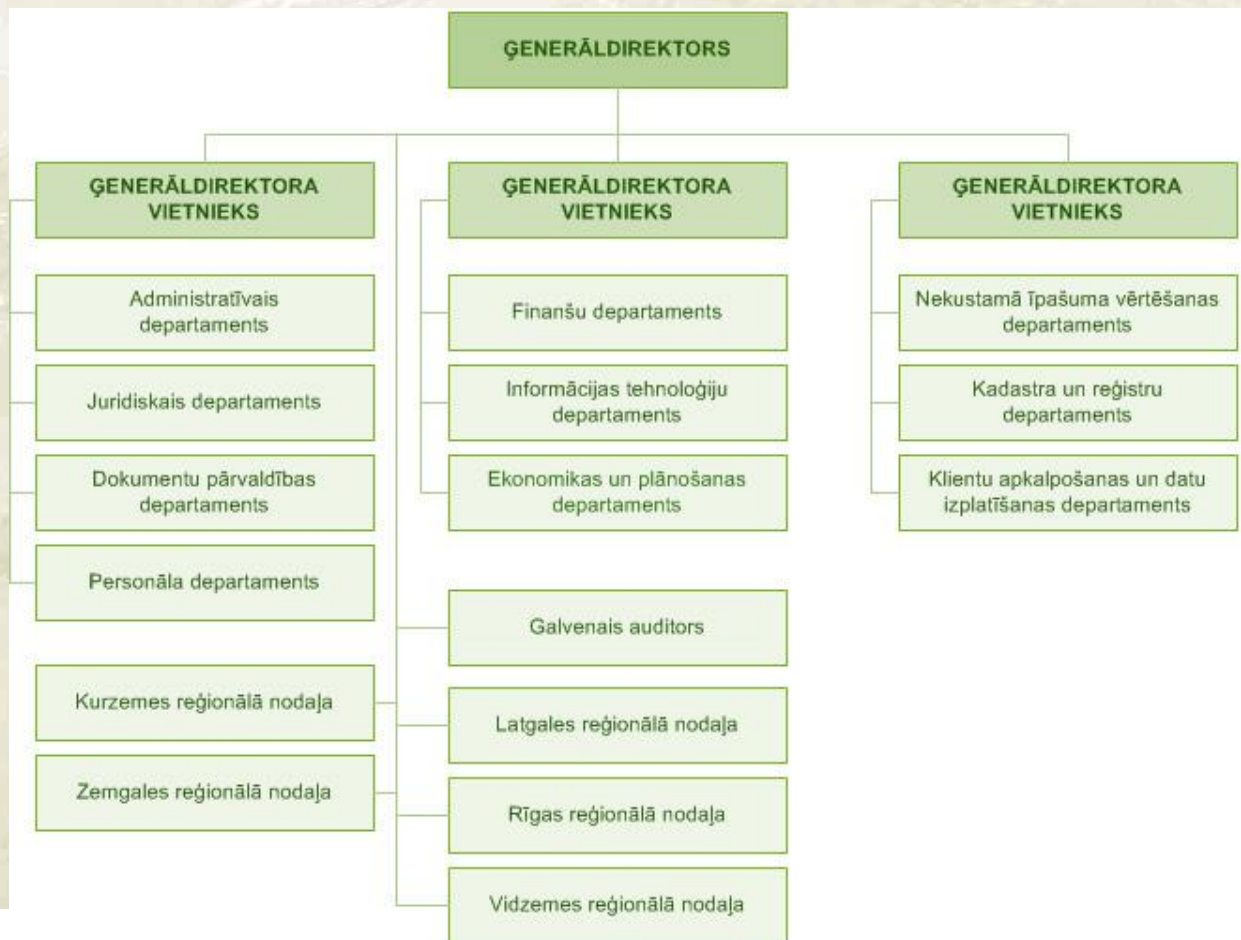
I. PAMATINFORMĀCIJA PAR DIENESTU

1.1. Dienesta juridiskais statuss un struktūra

Dienests ir tieslietu ministra pārraudzībā esoša tiešās valsts pārvaldes iestāde, kas savas kompetences ietvaros pārzina zemes kā nacionālās bagātības un ar to saistīto objektu valsts uzskaiti un pārraudzību, lai nodrošinātu tās sekmīgu izmantošanu un aizsardzību. Dienests ir izveidots 1993. gadā kā viena no galvenajām zemes reformas īstenošanā iesaistītajām institūcijām.

Dienesta darbību reglamentē [MK 2006. gada 30. maija noteikumi Nr. 439 „Valsts zemes dienesta nolikums”](#).

Dienesta struktūru veido centrālais aparāts Rīgā un piecas reģionālās nodaļas (skatīt 1. attēlu). Katru reģionālo nodaļu veido reģionālo nodaļu biroji. To kopējais skaits 2009. gada beigās bija 27 biroji visā Latvijas teritorijā. Atsevišķu iestāžu dienesta padotībā nav.

1. attēls Dienesta struktūra

1.2. Dienesta funkcijas

Saskaņā ar nolikumu dienests pilda šādas funkcijas:

- dalība zemes reformas īstenošanā;
- Nekustamā īpašuma valsts kadastra darbības nodrošināšana;
- VAR darbības nodrošināšana;
- Aizsargjoslu informācijas sistēmas darbības nodrošināšana.

1.3. Dienesta darbības virzieni un mērķi

Dienesta mērķis ir nodrošināt sabiedrību ar aktuālu informāciju par nekustamajiem īpašumiem lietotājiem ērti pieejamā veidā.

Saskaņā ar dienesta darbības stratēģiju 2008. - 2010.gadam, dienesta darbības galvenā prioritāte ir virzība uz e-pakalpojumu ieviešanu, informācijas sistēmu pilnveidošanu un sinhronizāciju ar citām informācijas sistēmām, nodrošinot plašākas informācijas par nekustajiem īpašumiem pieejamību sabiedrībai kopumā.

Lai nodrošinātu funkciju izpildi, dienestam ir šādi uzdevumi:

- nekustamā īpašuma kā īpašuma objektu kopuma, zemes vienības, būves, telpu grupas, zemes vienības daļas un to raksturojošo datu (tai skaitā, zemes lietošanas veidu un to izmaiņu) reģistrācija Kadastra informācijas sistēmā, kā arī Kadastra informācijas sistēmas uzturēšana un pilnveidošana;
- nekustamo īpašumu kadastrālā vērtēšana;
- nekustamo īpašumu vērtēšana, kas saistīta ar zemes reformu, privatizāciju, valsts vai pašvaldības zemes atsavināšanu un nomu;
- būvju un telpu grupu kadastrālā uzmērīšana;
- zemes robežu strīdu izskatīšana (līdz zemes vienības pirmreizējai ierakstīšanai zemesgrāmatā);
- lauku zemes izpirkšanas procesa nodrošināšana un LZIR uzturēšana;
- NĪTDB uzturēšana;
- VAR informācijas sistēmas teksta un telpisko datu uzturēšana;
- administratīvo teritoriju robežu aprakstu un telpisko datu sagatavošana un aktualizēšana;
- aizsargjoslu informācijas sistēmas izveide un uzturēšana;
- kadastrālās uzmērīšanas informācijas uzkrāšana un kadastrālās uzmērīšanas veikšanai nepieciešamo datu izsniegšana;

- arhīva uzturēšana;
- informācijas (tai skaitā, zemes pārskata) sagatavošana un izsniegšana no dienesta uzturētajām informācijas sistēmām un no arhīva normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā;
- lauku apvidos esošo nekustamo īpašumu sagatavošana (formēšana) to pirmreizējai ierakstīšanai zemesgrāmatā;
- teritorijas plānojuma izstrādei nepieciešamo nosacījumu sagatavošana un atzinumu sniegšana par izstrādātajiem teritorijas plānojumiem;
- zemes ierīcības un kadastrālās uzmērīšanas darbu uzraudzība attiecībā uz komersantiem, kuri normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā saņēmuši licenci zemes ierīcības vai zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu veikšanai (līdz 2010. gada 31. decembrim);
- citu normatīvajos aktos noteikto uzdevumu veikšana.

1.4. Dienesta īstenotās budžeta programmas (apakšprogrammas)

Saskaņā ar likumu „Par valsts budžetu 2009. gadam” dienests īsteno valsts budžeta programmu 42.00.00 „Valsts zemes dienests”, kuras ietvaros 2009. gadā tika īstenotas šādas apakšprogrammas:

- Vispārējā vadība (42.01.00);
- Valsts finansētās kadastrālās darbības un nekustamā īpašuma nodokļu datu nodrošināšana (42.02.00);
- Pasūtītāju finansētās kadastrālās darbības (42.04.00);
- Eiropas Reģionālās attīstības fonda (ERAF) projektu īstenošana (2007-2013) (42.05.00).

1.5. Dienesta galvenie uzdevumi 2009. gadā

Par galvenajiem uzdevumiem un veicamajiem pasākumiem 2009. gadā dienestā bija izvirzītas šādas darbības, kas arī tika īstenotas:

- turpināt darbu pie informācijas pieejamības un datu kvalitātes uzlabošanas, pilnveidojot dienesta uzturētās informācijas sistēmas, ieviešot uzlabojumus informācijas tehnoloģijās;
- nodrošināt aktuālus adrešu pieraksta datus Kadastra informācijas sistēmā un Valsts adrešu reģistrā pēc valsts administratīvi teritoriālās reformas pabeigšanas;
- nodrošināt datu reģistrāciju un aktualizāciju saistībā ar noslēguma posmu lauku zemes izpirkšanas procesā;

- turpināt zemes īpašuma tiesību atjaunošanas procesu uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi, kā ietvaros Centrālā zemes komisija sadarbībā ar dienestu izvērtē Centrālajā zemes komisijā saņemtos personu iesniegumus un pārbauda personu tiesības atjaunot zemes īpašuma tiesības;
- nodrošināt uz automātiskas darba procesu vadības principiem un pakalpojumu efektīviem kontroles mehānismiem balstītas jaunas dienesta PAIS izstrādi saskaņā ar izstrādāto Kadastra informācijas sistēmas un PAIS attīstības koncepciju;
- izstrādāt programmatūru Kadastra informācijas sistēmā uzkrāto juridisko personu datu sinhronizācijai ar Uzņēmumu reģistra datiem, ieviest datu par juridiskām personām saņemšanu tiešsaistē no Uzņēmumu reģistra par katru no jauna Kadastra informācijas sistēmā reģistrējamo personu, kā arī datu izmaiņu monitoringu;
- nodrošināt sekmīgu dienesta e-pakalpojuma „Mani dati kadastrā” un citu e-pakalpojumu izstrādi un ieviešanu;
- turpināt darbu pie kadastrālo vērtību bāzes izstrādes četru gadu ciklā vienlaicīgi visai valsts teritorijai, izstrādājot kadastrālo vērtību bāzi komercsabiedrības un sabiedriskās apbūves grupai, kā arī pārskatīt bāzes vērtības visām nekustamo īpašumu grupām – dzīvojamās apbūves, rūpniecības apbūves un lauku nekustamo īpašumu grupai;
- sadarbībā ar ERAF uzsākt ĢIS projektu, kas paredz trīs gadu laikā, izmantojot mūsdienu tehnoloģiju iespējas, uzkrāt visu dienesta pārziņā esošo ģeotelpisko un tai saistīto atribūtu datu informāciju vienotā datu bāzē, tādējādi nodrošinot pieeju visai informācijai par konkrētu ģeogrāfiski piesaistītu objektu.

II. FINANŠU RESURSI UN DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2009. gadā, latos

Nr.p.k.	Finansiālie rādītāji	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	15 144 564	12 563 297	10 903 249
1.1.	Dotācijas	7 499 576	4 653 622	4 653 622
1.2.	Maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	7 637 892	7 901 273	6 244 305
1.3.	Ārvalstu finanšu palīdzība	7 096	8 402	5 322
1.4.	Ziedojumi un dāvinājumi			
2.	Izdevumi (kopā)	15 021 519	12 955 491	11 275 453
2.1.	Uzturēšanas izdevumi (kopā)	14 185 848	11 438 423	10 711 390
2.1.1.	Kārtējie izdevumi	14 116 505	11 385 113	10 658 080
2.1.2.	Procentu izdevumi			
2.1.3.	Subsīdijas, dotācijas un sociālie pabalsti	65 000	48 750	48 750
2.1.4.	Kārtējie maksājumi Eiropas Kopienas budžetā un starptautiskā sadarbība	4 343	4 560	4 560
2.1.5.	Uzturēšanas izdevumu transferti			
2.2.	Izdevumi kapitālieguldījumiem	835 671	1 517 068	564063

Valsts budžeta līdzekļu ekonomēšanas nolūkā 2009. gadā dienestā ir veikta funkciju pārvērtēšana un procesu optimizācija. Valsts budžeta dotācijas samazināšanas rezultātā dienests vairs neveic zemes komisijas priekšsēdētāju atlīdzības finansēšanu un zemes kadastrālajā uzmērīšanā licencēto personu uzraudzību.

2009. gadā dienests pielāgoja iestādes reģionālo struktūru valsts plānošanas reģionu iedalījumam. Rezultātā no 2009. gada 1. septembra dienesta 8 reģionālo nodaļu vietā tika izveidotas 5 reģionālās nodaļas. Daļa no reģionālo nodaļu birojiem tika pārveidoti par klientu apkalpošanas centriem, padarot to darbību efektīvāku un mazāk resursu ietilpīgu.

2009. gadā procesu optimizēšanas rezultātā atsevišķos procesos tika ieviesta elektroniska dokumentu aprīte. Tika likvidēta arī līdz šim praktizētā kadastra inženieru specializācija šaura profila pienākumu veikšanā, vietā izveidojot universālu kadastra inženieru pienākumu apjomu, nosakot, ka kadastra inženieris strādā gan ar kadastra teksta, gan telpiskajiem datiem.

No 2009. gada 1. janvāra visas dienesta atbalsta funkcijas ir centralizētas.

2.2. Dienesta rezultātīvo rādītāju izpilde 2009. gadā

Apakšprogramma „Valsts finansētās kadastrālās darbības un nekustamā īpašuma nodokļu datu nodrošināšana 42.02.”

Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	2009.gada plāns, skaits	2009.gada izpilde, skaits	2009.gada izpilde, %
Nekustamā īpašuma valsts kadastra Informācijas sistēmas (NĪVK IS) kadastra objektu uzturēšana	objektu skaits	5 560 000	5 576 399	100 %
Kadastra objektu kadastrālo vērtību uzturēšana aktuālā stāvoklī NĪVK IS	objektu skaits	5 560 000	5 525 302	99 %
Ar nekustamā īpašuma nodokli apliekamo objektu skaits	objektu skaits	1 022 000	967 581	95 %
Adrešu reģistrā reģistrēto adrešu skaits	adrešu skaits	1 310 000	1 309 953	100 %
Dienesta arhīvā glabājamo vienību skaits	glabājamās vienības	3 402 880	3 368 529	99 %
Nekustamā īpašuma tirgus datu analīze	darījumu skaits	33 000	35 536	108%
Kadastrālo vērtību bāzes izstrāde	bāzes rādītāju skaits)	119 900	151 528	126%

Apakšprogramma „Pasūtītāju finansētās kadastrālās darbības 42.04.”

Rezultatīvais rādītājs	Mērvienība	2009.gada plāns, skaits	2009.gada izpilde, skaits	2009.gada izpilde, %
Kadastra izziņa pēc subjekta pieprasījuma, par kuru maksājama valsts nodeva	izziņu skaits	89 760	42 934	48 %
Internetā pieejamo Valsts zemes dienesta informācijas sistēmās pārlūkoto teksta datu skaits	datu skaits	1 150 000	2 143 451	186%
Jaunu kadastra objektu un to datu reģistrācija NĪVK IS (pēc subjekta pieprasījuma)	īpašumu skaits	32 000	30 377	95 %
Kadastra objektu un to datu izmaiņu reģistrācija (aktualizācija) (pēc subjekta pieprasījuma)	īpašumu skaits	75 000	50 894	68%
NĪVK IS informācijas sagatavošana izsniegšanai par samaksu, izņemot kadastra izziņas (pēc subjekta pieprasījuma)	dokumentu skaits	110 000	83 351	76%
Būvju un telpu grupu kadastrālajā uzmērīšanā izpildāmie darbi	objektu skaits	38 200	23 158	61%
Gada laikā par budžeta līdzekļiem uzmērītās zemes robežas bijušajiem īpašniekiem un viņu mantiniekiem	zemes vienību skaits	146	147	101%

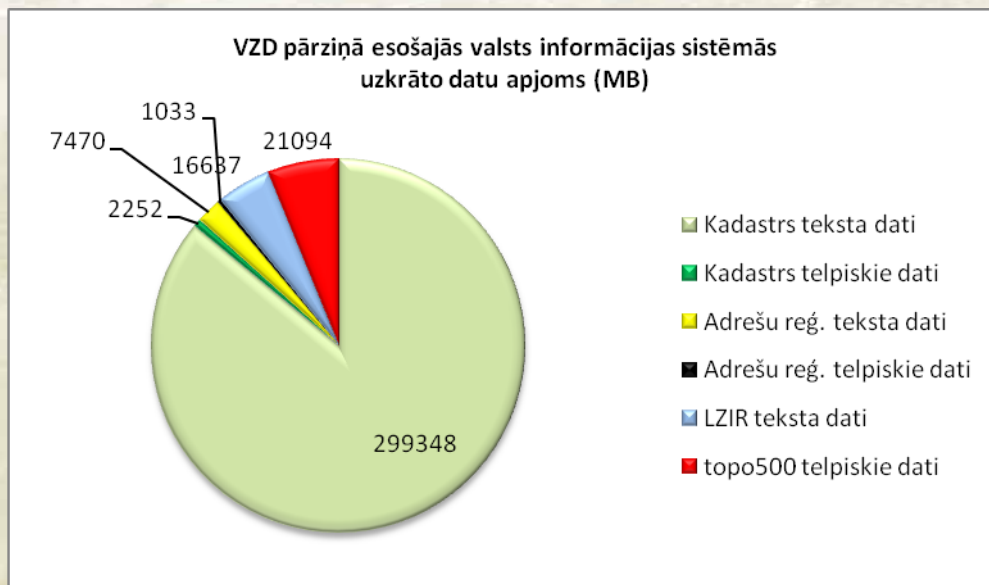
2.3. Dienesta informācijas sistēmas un to attīstība

Dienesta informācijas sistēmās tiek uzkrāti un apstrādāti dati, kas tiek izmantoti dažādu valsts funkciju nodrošināšanai, līdz ar to nepieciešams tās attīstīt un uzlabot to sadarbības un integrācijas iespējas ar citām valsts informācijas sistēmām. Dienests ir uzsācis dažādus informācijas tehnoloģiju projektus, lai uzlabotu un attīstītu tā pārziņā esošās informācijas sistēmas. Izmaiņu un attīstības pasākumu iemesli ir gan mūsdienu pasaulē strauji mainīgās tehnoloģijas, gan arī izmaiņas likumdošanā un valsts pārvaldes procesos, kā arī e-pārvaldes ieviešana. Dienesta mērķis ir nodrošināt, lai tā pārziņā esošās informācijas sistēmas ir mūsdienu prasībām atbilstošas, ērti lietojamas, drošas

un viegli pieejamas. Tieši informācijas tehnoloģijas ir galvenais faktors un atbalsts, kas nosaka, cik lielā mērā sakārtoti ir iestādes procesi un cik optimāli tiek izmantoti iestādes resursi. Tādēļ uzsāktie informācijas tehnoloģiju attīstības projekti ir būtisks ieguldījums dienesta nākotnē un attīstībā, un tie noteiks gan iestādes darbības efektivitāti, gan arī tēlu sabiedrībā.

Dienesta pārziņā ir vairāk kā desmit iekšējās informācijas sistēmas, kas kalpo kā atbalsts iestādes procesiem, kā arī četras valsts informācijas sistēmas, kuras nodrošina dienesta funkciju izpildi (www.visr.gov.lv) (uzkrāto datu apjomu skatīt 2. attēlā):

- Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēma;
- Valsts adrešu reģistrs;
- Lauku zemes izpirkšanas reģistrs;
- Aizsargjoslu pagaidu datu bāze.

2. attēls Uzkrāto datu apjoms

2009. gadā dienestā veikti vairāki pasākumi informācijas tehnoloģiju jomas attīstībā:

- **Informācijas tehnoloģiju jomas centralizācija un optimizācija dienestā.** Resursu efektīvākas un optimālākas izmantošanas nolūkā veiktas strukturālas un IT atbalsta procesu optimizācijas izmaiņas. Ar 2009. gada 1. janvāri ir samazināts IT atbalsta jomā nodarbināto IT speciālistu skaits, kā arī uzsākts darbs pie visu IT resursu centralizācijas (IT speciālistu centralizācija, programmatūras centralizācija, tehnisko resursu centralizācija, attālinātā pārvaldība u.tml.);
- **Ieviesta vienota un centralizēta dienesta grāmatvedības un resursu vadības sistēma *Horizon*.** Dienesta grāmatvedības, personāla un inventāra uzskaitē tiek veikta šajā sistēmā kopš 2009. gada 1. janvāra.

Līdz šim katrā no dienesta reģionālajām nodaļām tika izmantota atsevišķa un autonoma grāmatvedības sistēma, bet personāla dati tika uzkrāti specializētā decentralizētā informācijas sistēmā. Ar minēto centralizāciju tika panākta informācijas tehnoloģiju resursu izmantošanas optimizācija, kā arī uzlaboti resursu pārvaldības un grāmatvedības procesi un uzlabota datu savstarpējā integrācija;

- **Darbs pie dienesta PAIS modernizācijas**, kura ietvaros veikta līdzšinējās sistēmas centralizācija un nodrošināta sasaiste ar grāmatvedības sistēmu *Horizon*, uzlabota pasūtījumu izpildes izsekojamība un kontrole, uzlabota programmatūras lietojamība un funkcionalitāte kopumā, kā arī nodrošināta sasaiste ar Kadastra informācijas sistēmu. Minētie pasākumi ir svarīgi priekšnosacījumi dienesta sniegto pakalpojumu kvalitātes celšanai, kā arī e-pārvaldes attīstībai dienestā (piemēram, pakalpojumu sniegšana neatkarīgi no dienesta reģionālā iedalījuma, jaunu e-pakalpojumu ieviešana u.tml.). Sistēmu plānots ieviest 2010. gadā;
- **Izstrādāta dienesta digitālā arhīva izveides koncepcija**. Dienesta mērķis ir nākotnē digitizēt pašreizējās arhīva glabātavās uzkrātos materiālus, lai nodrošinātu šo materiālu saglabāšanu nākotnē un izvairītos no to bojāejas, uzlabotu dienesta procesus un ieviestu jaunus e-pakalpojumus;
- **Darbs pie dienesta un Tieslietu ministrijas vienotās elektroniskās dokumentu pārvaldības (lietvedības) sistēmas izstrādes**. Sistēmas mērķis ir nodrošināt vienotu dokumentu reģistrāciju un apriti dienestā un tā pārraudzības ministrijai – Tieslietu ministrijai, kā arī nodrošināt automatisku darba plūsmu izpildi un kontroli. Sistēmu plānots ieviest 2010. gadā;
- **Ieviesta dienesta darba plūsmu izpildes un kontroles sistēma „e-Taka”**, kas nodrošina būvju kadastrālās uzmērīšanas pasūtījumu elektronisku apriti un kontroli dienestā. Sistēmas ieviešana ļauj uzlabot būvju kadastrālās uzmērīšanas pasūtījumu aprites efektivitāti, nodrošināt ar šiem pasūtījumiem saistītās informācijas labāku pieejamību dienesta speciālistiem, kā arī uzlabot šo pakalpojumu sniegšanas izsekojamību un kontroli (plašāk skatīt apakšsadaļā „papīra lietas aizvietošana ar elektronisku lietu BKU procesā”);
- **Ieviesta dienesta virtuālo serveru infrastruktūra**. 2009. gadā dienests veicis būtiskas izmaiņas tehniskajā serveru infrastruktūrā – fizisko serveru vietā tiek lietota virtuālo serveru infrastruktūra, kas nozīmē, ka serveri ir atsevišķas virtuālas instances, kuras konfigurētas uz fiziskā asmens tipa serveru slēguma un sadarbojas ar vienotu diskmasīvu. Tā rezultātā ir

samazināts fizisko serveru skaits, kas ļauj ekonomēt dienesta resursus, kā arī uzlabot serveru infrastruktūras pārvaldību, konfigurāciju u.tml.;

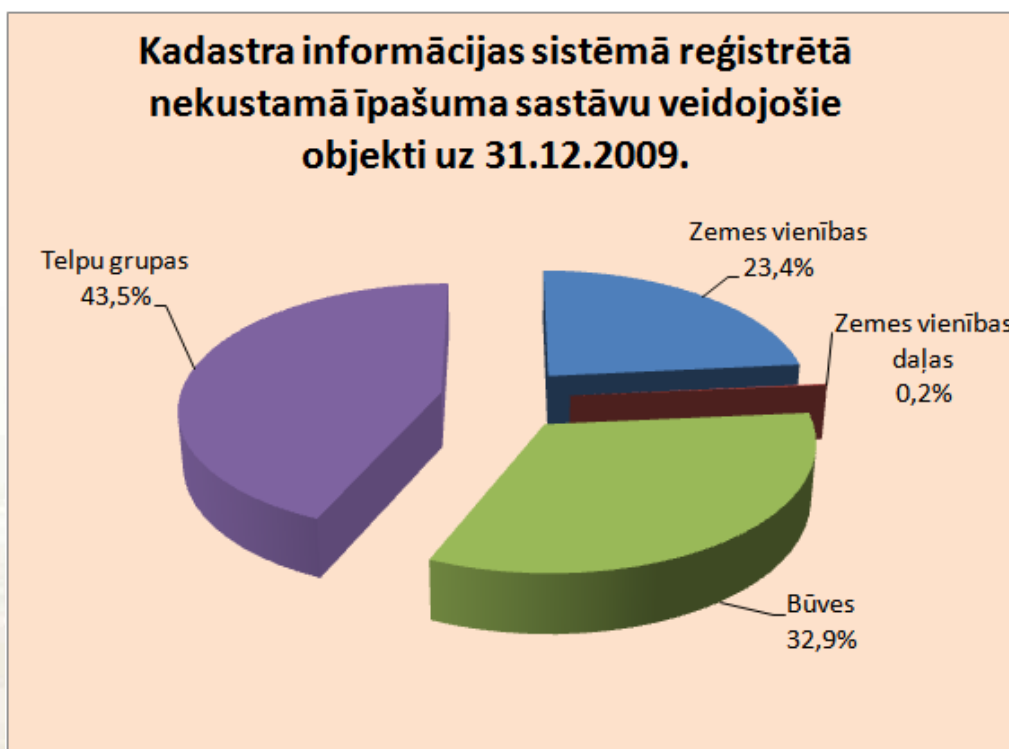
- Klientiem nodrošināta iespēja norēķināties par saņemtajiem pakalpojumiem ne tikai apmaksājot rēķinu bankā. No 2009.gada aprīļa visās dienesta klientu apkalpošanas vietās tika nodrošināta iespēja norēķināties, izmantojot **POS termināla sniegtās iespējas** – norēķināties par veikto pasūtījumu uz vietas, izmantojot maksājumu kartes. Līdz ar to dienests kļuva par pirmo valsts iestādi Latvijā, kas piedāvāja šādu norēķinu iespēju;
- Par tiešsaistes režīmā pieejamajiem Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem datu publicēšanas portālā www.kadastrs.lv no 2009.gada 13.novembra iespējams **norēķināties ar mobily konta starpniecību**. Tas ļauj klientiem internetā pārlūkot plašu informāciju par jebkuru kadastra objektu Latvijā jebkurā diennakts laikā.

Papildus iepriekš minētajam arī dienesta uzturētajās valsts informācijas sistēmās ir veikti attīstības pasākumi.

2.3.1. Kadastra informācijas sistēma

Kadastra informācijas sistēma ir lielākā un nozīmīgākā no dienesta uzturētajām informācijas sistēmām. Tajā tiek uzkrāti teksta un telpiskie dati par Latvijas teritorijā esošajiem nekustamajiem īpašumiem, to sastāvā ietilpstošām zemes vienībām, būvēm, telpu grupām un zemes vienības daļām, to īpašniekiem, tiesiskajiem valdītājiem, lietotājiem un nomniekiem, kā arī nekustamā īpašuma nodokļa objektiem. Kadastra informācijas sistēmas ietvaros tiek uzturēta NĪTDB (plašāk skatīt sadaļā „Kadastrālā vērtēšana”).

Uz 2009. gada 31. decembri Kadastra informācijas sistēmā bija reģistrēti nepilni 5,6 miljoni kadastra objektu (t.i. nekustamie īpašumi un tos veidojošie objekti), no tiem 2009. gada laikā – gandrīz 70 tūkstoši. To proporcijas pēc nekustamā īpašuma sastāvu veidojošiem objektiem parādītas 3. attēlā.

3. attēls Kadastra informācijas sistēmā reģistrētā nekustamā īpašuma sastāvu veidojošie objekti uz 31.12.2009

2009. gadā veikta Kadastra informācijas sistēmas attīstīšana un uzturēšana - funkcionalitātes uzlabošana un labojumu iestrāde sistēmā atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos, kā arī ir ieviesta virkne programmatūras pilnveidojumu, kas nodrošina optimālu un pilnīgu visu kadastra objektu kadastrālo vērtību aprēķinu un uzturēšanu, optimizē vēsturisko datu atlasas iespējas un padara efektīvāku šo datu nodošanu dienesta sadarbības partneriem. Tāpat izstrādāti un ieviesti programmatūras labojumi, kas nodrošina viennozīmīgi interpretējamu nekustamā īpašuma formēšanai un nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai nepieciešamo īpašumtiesību datu reģistrāciju un uzlabo īpašumtiesību datu sinhronizāciju ar Valsts vienoto datorizēto zemesgrāmatu.

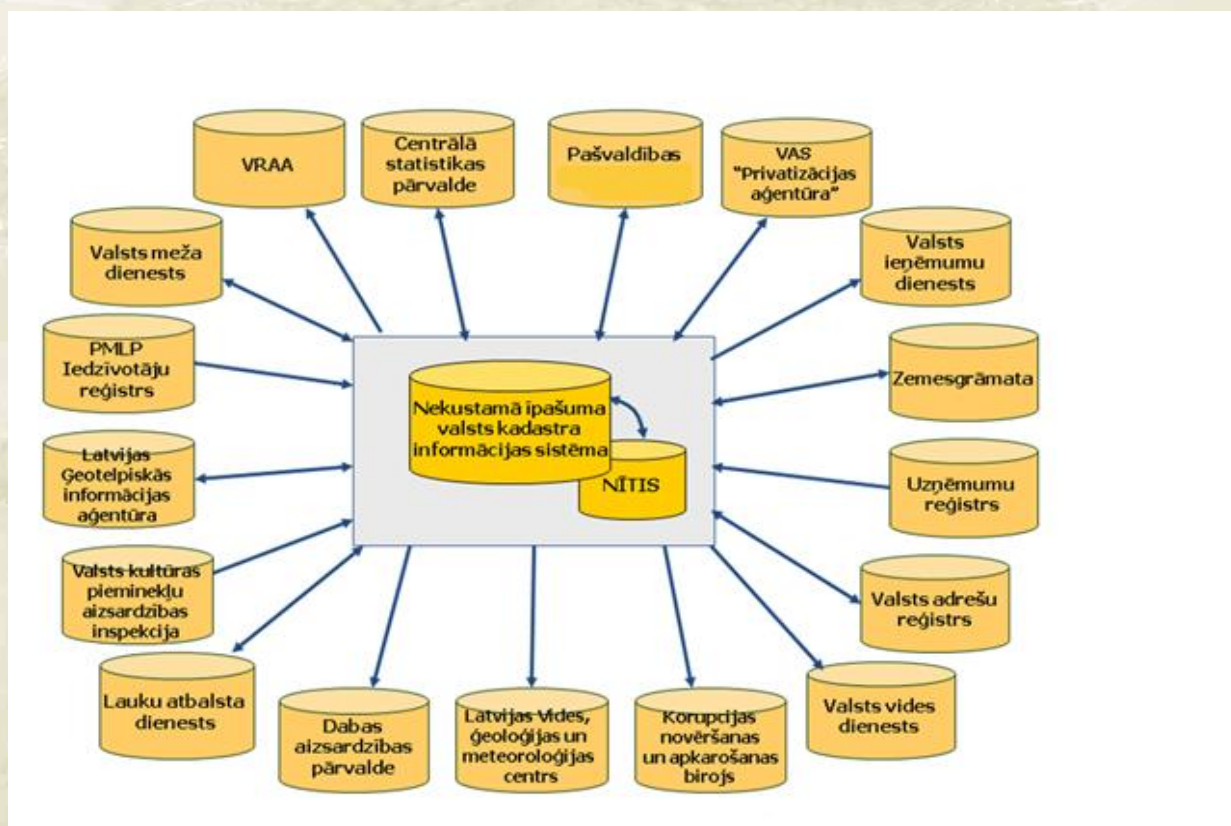
Kadastra informācijas sistēmā izstrādāti un ieviesti programmatūras labojumi, kas nodrošina dzīvokļa īpašuma kopīpašuma objektu plašākas reģistrācijas iespējas un to sadali atbilstoši izmaiņām normatīvajos aktos. Veikta paātrināti privatizēto dzīvokļu sistēmas integrācija Kadastra informācijas sistēmā. Paātrināti (līdz dzīvojamās mājas privatizācijai) privatizēto dzīvokļu, mākslinieku darbnīcu un nedzīvojamo telpu informācijas sistēma ir Kadastra informācijas sistēmas loģiska sastāvdaļa un datu reģistrācija tajā pēc juridiskām sekām pielīdzināma reģistrācijai Zemesgrāmatā. Līdz 2009. gada novembrim tā tika uzturēta kā atsevišķa, decentralizēta dienesta sistēma un tika nodrošināta periodiski darbināma datu apmaiņa ar Kadastra informācijas sistēmu. Lai pilnībā atrisinātu identificētās minēto informācijas sistēmu sadalītas uzturēšanas radītās problēmas un nākotnē visi dienesta rīcībā esošie dati par visu veidu

nekustamajiem īpašumiem tiktu uzturēti vienā informācijas sistēmā, no kuras šie dati arī tiktu vienotā veidā izmantoti, ieviesta šo datu konvertācija un integrācija.

2009. gadā veikta NĪTIS modernizācija, kuras ietvaros būtiski uzlaboti funkcionalitātes un tehnoloģiskie risinājumi, t.sk. pārstrādāta šīs sistēmas datu apstrādes aplikācija un pilnveidota no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas saņemto datu apstrāde un pievienošana.

Kadastra informācijas sistēmā un VAR uzkrātie dati ikdienā nepieciešami daudzu citu valsts iestāžu un pašvaldību funkciju veikšanai un informācijas sistēmu darbības nodrošināšanai. Savukārt dienesta informācijas sistēmām ir nepieciešami citu valsts un pašvaldību informācijas sistēmu dati, kas kalpo par nozīmīgāko datu kvalitātes uzlabošanas avotu. Savstarpēja apmaiņa ar iestāžu uzkrātajiem datiem dod iespēju izmantot datus no pirmavota un izvairīties no datu dublēšanas, veicot vairākkārtēju vienu un to pašu datu uzkrāšanu dažādos reģistros, kas ir svarīgi gan no datu precizitātes, gan resursu ekonomēšanas viedokļa. Dienesta datu apmaiņas shēma un datu apmaiņas partneri ir parādīti 4. attēlā.

4. attēls Dienesta datu apmaiņas shēma un datu apmaiņas partneri

Jau kopš 2008. gada novembra Kadastra informācijas sistēmā ir nodrošināta regulāra automātiska datu aktualizācija no Iedzīvotāju reģistra (piemēram,

Valsts zemes dienesta publiskais pārskats, 2009

izmaiņas par deklarēto adresi, uzvārdu, pilsonību). Tādējādi, dienests sadarbībā ar Iedzīvotāju reģistru, ir nodrošinājis, ka Kadastra informācijas sistēmā reģistrētie dati par fiziskajām personām vienmēr būs aktuāli un atbilstoši Iedzīvotāju reģistrā reģistrētajiem datiem. 2009.gadā dienestā ir ieviesta juridisko personu datu sinhronizācija ar Uzņēmumu reģistra datiem, kas nodrošina Kadastra informācijas sistēmā reģistrējamu juridisko personu datu atbilstību Uzņēmumu reģistra datiem, bet 2010. gadā notiks arī regulāra automatiska Kadastra informācijas sistēmas datu par juridiskām personām aktualizācija.

2009. gadā ir izstrādāta un 2010. gadā dienestā tiks ieviesta paziņojumu par ierakstiem zemesgrāmatās saņemšana no Tiesu administrācijas Tiesu un zemesgrāmatu departamenta, izmantojot Web servisu.

2.3.2. Valsts adresu reģistrs

VAR ir valsts informācijas sistēma, kas nodrošina datorizētu adresācijas objektu uzskaiti teksta un telpisko datu veidā un sistematizētu adresu saraksta – Adresu klasifikatora - uzturēšanu, kurā katrai adresei piešķirts individuāls un nemainīgs kods. Adreses VAR reģistrē, pamatojoties uz normatīvajos aktos noteikto kārtību un pašvaldību pieņemtajiem lēmumiem par adresu piešķiršanu.

Uz 2010. gada 1. janvāri VAR datu bāzē bija reģistrēti 1 309 953 adresācijas objekti (tā skaitā 26 rajoni (līdz 2009. gada 1. jūlijam)):

- 77 pilsētas (tai skaitā, novadu pilsētas);
- 109 novadi;
- 500 novadu pagasti (tai skaitā, novadu pilsētu lauku teritorijas);
- 7628 ciemi;
- 16 427 ielas;
- 471 346 ēkas un apbūvei paredzētas zemes vienības;
- 813 866 telpu grupas.

2009. gada laikā VAR datu bāzē reģistrēti 59 892 jauni adresācijas objekti (vidēji 4991 objekti mēnesī), aktualizēti dati par 61 809 adresācijas objektiem, telpiskajā daļā attēloti vairāk nekā 30 300 objekti.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2009. gadā VAR speciālisti veikuši sistemātisku darbu adresu datu kvalitātes kontrolē un adresācijas elementu atbilstības normatīvo aktu prasībām nodrošināšanā. Izpildītas 40 datu kvalitātes kontroles procedūras. Tā rezultātā, sadarbībā ar pašvaldībām, novērstas kļūdas datos par 358 adresācijas objektiem.

2009. gadā tika turpināta administratīvo teritoriju un to teritoriālā iedalījuma vienību robežu datu sagatavošana atbilstoši Kadastra informācijas sistēmas

telpiskajiem datiem par zemes vienību robežām un nodrošināta datu uzkrāšana atbilstoši Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumā noteiktajām izmaiņām valsts administratīvi teritoriālajā iedalījumā, kas stājās spēkā 2009. gada 1. jūlijā. Valsts un administratīvo robežu pagaidu sistēmas centrālajā datu bāzē tiek uzkrāta telpiskā informācija par robežas līniju, informācija par robežpunktu numuriem un robežpunktu datu ieguves veidu – instrumentāli uzņēmīti robežpunkti vai kartogrāfiski noteikti robežpunkti un teksta (robežas līnijas apraksts) informācija par administratīvo teritoriju un teritoriālo vienību robežām, kas ļauj operatīvi veidot dažādus pārskatus, aprēķināt administratīvo teritoriju platības un veidot robežu karšu izdrukas (administratīvo robežu kartes, robežu apraksti u.c.). Uzkrāto informāciju par administratīvajām robežām izmanto gan valsts un pašvaldību institūcijas, gan komersanti.

2009. gadā tika veikta VAR modernizācija, kuras ietvaros uzlabota teksta un telpisko datu apstrādes programmatūra, veikta Valsts administratīvo robežu datu integrācija vienotajā VAR informācijas sistēmā. VAR modernizācijas ietvaros veikti arī dažādi funkcionalitātes un tehnoloģiskie uzlabojumi saistībā ar sekmīgu un efektīvu reģionālās reformas pabeigšanu Latvijā, kā arī sistēmas lietojamības un datu kvalitātes kontroles uzlabošanu. Izstrādāti jauni risinājumi VAR uzkrāto datu saņemšanai un izmantošanai citās sistēmās. Programmatūru plānots ieviest 2010. gadā.

2.3.3. Aizsargjoslu informācijas uzkrāšana

Saskaņā ar 2005.gada 22.jūnijā izdarītajiem grozījumiem [Aizsargjoslu likumā](#) dienests ir institūcija, kam uzticēta aizsargjoslu datu uzkrāšana, izveidojot un uzturot aizsargjoslu datu bāzi.

Aizsargjoslu datu bāzē iekļaujamo aizsargjoslu datu avoti saskaņā ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem ir pašvaldībā apstiprinātie vietējās pašvaldības teritorijas plānojumi, to grozījumi, detālplānojumi un zemes ierīcības projekti, kam pašvaldība noteikusi konkrētizēt apgrūtinājumus. Jau kopš 2005. gada sākuma dienestā saņemtos aizsargjoslu datus sistematizē dienesta aizsargjoslu datu pagaidu sistēmā, tādējādi nodrošinot aizsargjoslu datu avotu uzkrāšanu līdz centralizētas aizsargjoslu informācijas sistēmas ieviešanai. 2009. gada beigās dienestā bija saņemti 418 vietējās pašvaldības teritorijas plānojumi, 1941 detālplānojums un 2977 zemes ierīcības projekti.

Lai atvieglotu un paātrinātu teritorijas plānošanas procesu, dienests nosacījumus vietējās pašvaldības teritorijas plānojumiem un detālplānojumiem ir publicējis iestādes mājas lapā atbilstoši spēkā esošiem normatīvajiem aktiem.

Taču jāuzsver, ka nekustamā īpašuma objekta apgrūtinājumu rada ne tikai aizsargjoslas. Turklāt, ne visas aizsargjoslas var noteikt vietējās pašvaldības teritorijas plānojumā, kas ir ilgtermiņa plānošanas dokuments un netiek pastāvīgi aktualizēts. Lai nodrošinātu pašvaldības, valsts institūcijas, objektu

turētājus un citas ieinteresētās personas ar aktuālu, publiski pieejamu informāciju par apgrūtinātajām teritorijām un apgrūtinājumus izraisošajiem objektiem tika izstrādāts ATIS likumprojekts. 2009. gada 29. janvārī šis [likums](#) tika pieņemts Saeimā un tas stāsies spēkā 2011. gada 1. janvārī.

ATIS tiks izstrādāta, lai nodrošinātu aktuālu un publiski pieejamu informāciju par apgrūtinātajām teritorijām un objektiem, un, lai informācija par teritorijām ar lietošanas tiesību ierobežojumiem būtu pieejama vienā valsts informācijas sistēmā. ATIS būs pieejami dati par visa veida īpašuma lietošanas ierobežojumiem, piemēram, aizsargjoslām, mikroliegumiem, piesārņotām vietām. Precīzu datu pieejamība par esošajām apgrūtinātajām teritorijām mazinās risku, veicot darījumus ar nekustamajiem īpašumiem, zemes ierīcībā, būvniecībā, lauksaimniecībā un citās nozarēs.

Lai nodrošinātu ATIS likuma darbību, datus iekļaušanai informācijas sistēmā sniegs par šo datu sagatavošanu vai apgrūtinātās teritorijas izveidošanu atbildīgās institūcijas, kā arī objektu īpašnieki. Uzsākot darboties informācijas sistēmai, sākotnēji tā tiks uzpildīta ar datiem no teritorijas plānojumiem, detālplānojumiem un zemes ierīcības projektiem, kam konkretizēti apgrūtinājumi. Pakāpeniski šie dati tiks nomainīti ar precīzākiem datiem no datu sniedzējiem, ja tādi būs.

ATIS programmatūru izstrādās līdz 2012. gada beigām, izmantojot Eiropas Savienības struktūrfondu finansējumu dienesta ĢIS projekta ietvaros. Plānots, ka datus no šīs informācijas sistēmas dienests sāks izsniegt ar 2014. gada 1. janvāri.

2.3.4. Augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas uzturēšana

Ievērojot Ģeotelpiskās informācijas likuma, MK 2006. gada 30. maija noteikumos Nr. 439 „Valsts zemes dienesta nolikums” un MK 2000. gada 2. maija noteikumos Nr. 168 „Noteikumi par Latvijas būvnormatīvu LBN 005-99 „Inženierizpētes noteikumi būvniecībā”” noteikto, dienests pieņem, uzkrāj un izsniedz augstas detalizācijas topogrāfisko informāciju (topogrāfiskos datus mērogā 1:500).

Datus dienestam iesniedz mērniecībā licencētas un sertificētas personas. Dati tiek uzkrāti digitāli programmatūras Bentley *.dgn formātā atsevišķās datnēs atbilstoši Latvijas topogrāfisko karšu 1993. gada sistēmas TKS – 93 mēroga 1:1 000 karšu nomenklatūrai. Uzkrātos topogrāfiskos datus savā profesionālajā darbībā izmanto mērniecībā licencētas un sertificētas personas, inženierkomunikāciju turētāji, pašvaldības u.c. interesenti. Ar pašvaldībām, kuras pašas uztur topogrāfiskos datus M 1 :500, dienests slēdz līgumus par šo datu apmaiņu.

Viens no galvenajiem priekšnoteikumiem augsta līmeņa elektronisko pakalpojumu attīstībai ir droša elektroniskā paraksta esamība un lietošana valstī.

Jau vairākus gadus dienests nodrošina elektronisko dokumentu, kas parakstīti ar drošu elektronisko parakstu, pieņemšanu visās dienesta reģionālajās nodaļās un centrālajā aparātā.

Papildus tam, ir domāts arī par to, kā, izmantojot drošu elektronisko parakstu, optimizēt un atvieglot dienesta procesus. Viens no jauninājumiem šajā jomā ir iespēja uzmērīšanas darbu veicējiem veikt augstas detalizācijas topogrāfiskās informācijas iesniegšanu, skaņošanu un reģistrēšanu dienestā elektroniskā formā, izmantojot elektronisko parakstu.

2009. gada oktobrī dienesta Kurzemes reģionālajā nodaļā ir ieviests pilotprojekts, kura laikā topogrāfiskie uzmērījumi M 1:500 tiek reģistrēti, izmantojot elektronisko parakstu. Šādu kārtību 2010. gadā ir plānots ieviest visā valsts teritorijā.

2.9. Dienesta pakalpojumi

Dienests nodrošina sabiedrību, klientus un sadarbības partnerus ar vairāk nekā 60 dažādiem pakalpojumiem nekustamā īpašuma informācijas jomā.

Dienesta uzkrātā informācija ir pieejama ikvienam interesentam, ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktās prasības. Dati atbilstoši klienta vēlmēm un dienesta tehniskajām iespējām, tiek izsniegti gan papīra, gan digitālā formā.

Dienesta sniegto maksas pakalpojumu veidus un izcenojumus nosaka MK 2006. gada 14. februāra noteikumi Nr. 147 „Noteikumi par Valsts zemes dienesta sniegto maksas pakalpojumu cenrādi”, MK 2006. gada 4. jūlija noteikumi Nr. 561 „Noteikumi par valsts nodevu par kadastra izziņu” un MK 2003. gada 1. aprīļa noteikumi Nr. 147 „Noteikumi par valsts nodevu par informācijas sniegšanu no Valsts adrešu reģistra”. Norēķinu kārtību par dienesta maksas pakalpojumiem nosaka MK 2009. gada 14. jūlija noteikumi Nr. 770 "Valsts zemes dienesta sniegto maksas pakalpojumu samaksas kārtība". Pilns pakalpojumu saraksts pieejams dienesta interneta mājas lapā sadaļā [„Pakalpojumi”](#).

Dienesta pakalpojumus iespējams saņemt dienesta 27 birojos visā Latvijā, kā arī atsevišķus pakalpojumus (piemēram, speciālas datu atlases, atlases no NĪTDB, noslēgt abonēšanas līgumu par datu saņemšanu tiešsaistes režīmā) – dienesta centrālā aparāta Klientu apkalpošanas un datu izplatīšanas departamentā.

2009. gadā pavisam dienesta reģionālajās nodaļās tika pieņemti vairāk kā 138 700 pasūtījumu. Tāpat kā iepriekšējos gados, vislielākais pasūtījumu īpatsvars tika pieņemts Rīgas reģionālajā nodaļā.

2.9.1. Būvju un telpu grupu kadastrālā uzmērīšana

Būvju un telpu grupu kadastrālā uzmērīšanu dienests veic ar mērķi iegūt aktuālus datus par būvi un tajā ietilpstošajām telpu grupām, kā arī būvi

raksturojošiem rādītājiem – apjomu, fizisko stāvokli, lietošanas veidu un būvniecībā izmantotajiem materiāliem.

Būvju un telpu grupu kadastrālajā uzmērīšanā iegūtie dati tiek uzkrāti Kadastra informācijas sistēmā.

Būves vai telpu grupas kadastrālo uzmērīšanu jāpasūta, ja uzbūvēta jauna būve (vai izveidota jauna telpu grupa) vai veikta tās renovācija vai rekonstrukcija. Bez būves kadastrālās uzmērīšanas to nav iespējams pieņemt ekspluatācijā un ierakstīt zemesgrāmatā.

Būvju un telpu grupu kadastrālajā uzmērīšanā iegūtie dati tiek izmantoti:

- kadastrālās vērtības aprēķinā;
- būvprojektu izstrādē;
- patvaļīgas būvniecības pazīmju konstatēšanai;
- teritorijas apbūves plānošanā;
- nomas vai īres līguma slēgšanai;
- būvju un telpu grupu apsaimniekošanā;
- valsts statistiskās informācijas sagatavošanai u.c.

Latvijas teritorijā uzcelto būvju un tajās ietilpstošo telpu grupu raksturojošie dati Kadastra informācijas sistēmā tiek reģistrēti un rekonstrukcijas vai renovēšanas gadījumā aktualizēti, balstoties uz būves un telpu grupas kadastrālo uzmērīšanu. Normatīvajos aktos noteikts, ka būvju un telpu grupu kadastrālo uzmērīšanu veic dienesta speciālisti un uzmērīšanas laikā tiek pārbaudīta arī būves vai telpu grupas atbilstība būvprojektam.

Atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem kadastra objekta īpašniekam, tiesiskajam valdītājam vai lietotājam jaunuzceltas būves kadastrālā uzmērīšana vai esošas būves vai telpu grupas datu aktualizācija renovācijas vai rekonstrukcijas gadījumā jāierosina trīs mēnešu laikā. Būves vai telpu grupu kadastrālo uzmērīšanu jāpasūta dienesta reģionālās nodaļas biroja klientu apkalpošanas centrā pēc uzmērāmās būves vai telpu grupas atrašanās vietas.

Pie būvobjektu nodošanas ekspluatācijā pasūtītājam ir tiesības iesniegumu kadastrālās uzmērīšanas darbu veikšanai iesniegt pirms būvdarbu pabeigšanas pie nosacījuma, ka būvdarbi ir pabeigti tādā stadijā, ka ir iespējams noteikt būvē esošās telpu grupas, atsevišķas telpas un to platības.

Dienests ir sagatavojis politikas plānošanas dokumentu – koncepciju „Būvju kadastrālās uzmērīšanas procesa attīstība”. 2009. gada 15. oktobrī izstrādātais koncepcijas projekts tika iesniegts izskatīšanai Valsts sekretāru sanāksmē un tika uzsākta tā saskaņošana.

Par būvju vai telpu grupu kadastrālās uzmērīšanas rezultātiem skatīt sadaļā „Dienesta rezultātīvo rādītāju izpilde 2009. gadā”.

2.9.2. Datu reģistrācija un aktualizācija Kadastra informācijas sistēmā

Viens no nozīmīgākajiem dienesta sniegtajiem pakalpojumiem ir datu par nekustamo īpašumu vai nekustamā īpašuma objektu reģistrācija un aktualizācija Kadastra informācijas sistēmā. Aktuālu datu par katru īpašumu ievietošana un uzturēšana Kadastra informācijas sistēmā ir svarīga ne tikai tāpēc, lai informācijas sistēma varētu pildīt savu funkciju – nodrošināt aktuālus un ticamus datus par visiem nekustamajiem īpašumiem valstī. Tā ir arī būtiska katram kadastra subjektam, jo, piemēram, pamatojoties uz reģistrētajiem datiem, tiek aprēķināta īpašuma kadastrālā vērtība, kas tiek izmantota nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanai, valsts nodevas aprēķināšanai darījumu reģistrēšanai zemesgrāmatā un citām vajadzībām.

Pamatojoties uz kadastra objekta īpašnieka vai visu kopīpašnieku, tiesiskā valdītāja vai lietotāja iesniegumu, dienests veic:

- nekustamā īpašuma objekta un zemes vienības daļas noteikšanu (izņemot zemes kadastrālo uzmērīšanu);
- kadastra objekta datu reģistrāciju un aktualizāciju Kadastra informācijas sistēmā.

Pieprasot kadastra informāciju, kadastra objekta īpašnieks, tiesiskais valdītājs vai lietotājs apliecina, ka nav mainīts nekustamā īpašuma sastāvs vai nekustamā īpašuma objektu raksturojošie dati.

Pamatojoties uz kadastra objekta īpašnieka vai visu kopīpašnieku, tiesiskā valdītāja vai lietotāja iesniegumu, Kadastra informācijas sistēmā var:

- sadalīt reģistrētu nekustamā īpašuma objektu vairākos nekustamā īpašuma objektos;
- pievienot daļu zemes vienības blakus esošai zemes vienībai, neveidojot jaunu zemes vienību;
- mainīt reģistrēta nekustamā īpašuma objekta ārējo kontūru, apjomu vai šo īpašuma objektu raksturojošos datus;
- apvienot vairākus viena veida nekustamā īpašuma objektus vienā nekustamā īpašuma objektā.

Par datu reģistrācijas un aktualizācijas Kadastra informācijas sistēmā rezultātiem skatīt sadaļā „Dienesta rezultātīvo rādītāju izpilde 2009. gadā”.

2.9.3. Datu izsniegšana

Dienesta uzkrātā informācija, tai skaitā, informācijas sistēmās un reģistros, ir pieejama ikvienam interesentam, ievērojot ārējos normatīvajos aktos noteiktās prasības, piemēram, Fizisko personu datu aizsardzības likuma prasības. Dati tiek

izsniegti gan papīra, gan digitālā formā atbilstoši klienta vēlmēm un dienesta tehniskajām iespējām.

2.9.3.1. Dati no Kadastra informācijas sistēmas

Pēc personas pieprasījuma dienests sagatavo un izsniedz teksta un telpiskos datus par konkrētu kadastra objektu (nekustamo īpašumu vai tā sastāvā ietilpstošajiem objektiem), kā arī veic speciālās datu atlasas pēc klienta noteiktajiem kritērijiem, sagatavojot klientam nepieciešamo datu apjomu. Iespēju pasūtīt atlasas no Kadastra informācijas sistēmas teksta datiem regulāri izmanto zvērināti tiesu izpildītāji, maksātnespējas administratori un tiesībsargājošas iestādes, kā arī komersanti.

Nekustamā īpašuma valsts kadastra likums nekustamā īpašuma īpašniekam (vai tiesiskajam valdītājam vai lietotājam) dod tiesības reizi kalendāra gadā pieprasīt un dienestā saņemt aktuālos kadastra datus par savu kadastra objektu bez maksas vai neierobežoti pārlūkot tos autorizējoties portālā www.latvija.lv.

Pārlūkot kadastra informācijas sistēmas datus par jebkuru kadastra objektu Latvijā var arī dienesta izstrādātajā datu publicēšanas portālā www.kadastrs.lv.

2.9.3.2. Dati no NĪTDB

Dienests piedāvā klientiem NĪTDB datus, kas satur informāciju par Zemesgrāmatā reģistrētajiem darījumiem un kadastra informāciju par darījuma objektu. Šo informāciju var saņemt vienreizēji, veicot priekšapmaksu, vai regulāri, slēdzot datu abonēšanas līgumu.

2.9.3.3. Dati no VAR

VAR teksta datus var pārlūkot ikviens interneta lietotājs bez maksas datu publicēšanas portāla www.kadastrs.lv publiskajā daļā, savukārt telpiskos datus – autorizētajā daļā, noslēdzot atbilstošu abonēšanas līgumu.

VAR datus pilnā apjomā eksportdatņu veidā iespējams saņemt, noslēdzot līgumu ar dienestu un vienojoties par klientam nepieciešamajiem datiem, to saņemšanas veidu un regularitāti.

Atbilstoši MK 2009. gada 30.novembra noteikumiem Nr. 1373 „Valsts adrešu reģistra informācijas sistēmas datu pieprasīšana un izsniegšana” attiecīgā objekta īpašniekam (ja tāda nav - tiesiskajam valdītājam vai lietotājam) ir tiesības vienu reizi kalendārajā gadā bez maksas saņemt informāciju par īpašumā (valdījumā) esošo objektu adresēm. Jebkura cita fiziska un juridiska persona izziņu par adresācijas objekta adresi vai īpašnieks gada laikā atkārtoti var saņemt, samaksājot valsts nodevu atbilstoši MK 2003.gada 1.aprīļa noteikumiem Nr. 147 „Noteikumi par valsts nodevu par informācijas sniegšanu no Valsts adrešu reģistra”.

2.9.3.4. Dati no topogrāfisko datu M1:500 datu bāzes

Topogrāfiskos datus M1:500 jebkuram interesentam iespējams saņemt elektroniski *.dgn failu veidā vai papīra izdrukas veidā. Šo informāciju var saņemt, ja nepieciešams vienu reizi – veicot priekšapmaksu vai, regulāri – slēdzot datu abonēšanas līgumu.

Topogrāfiskos datus M1:500 jebkuram interesentam iespējams pārlūkot tiešsaistes datu pārraides režīmā datu publicēšanas portāla www.kadastrs.lv autorizētajā daļā, noslēdzot atbilstošu abonēšanas līgumu.

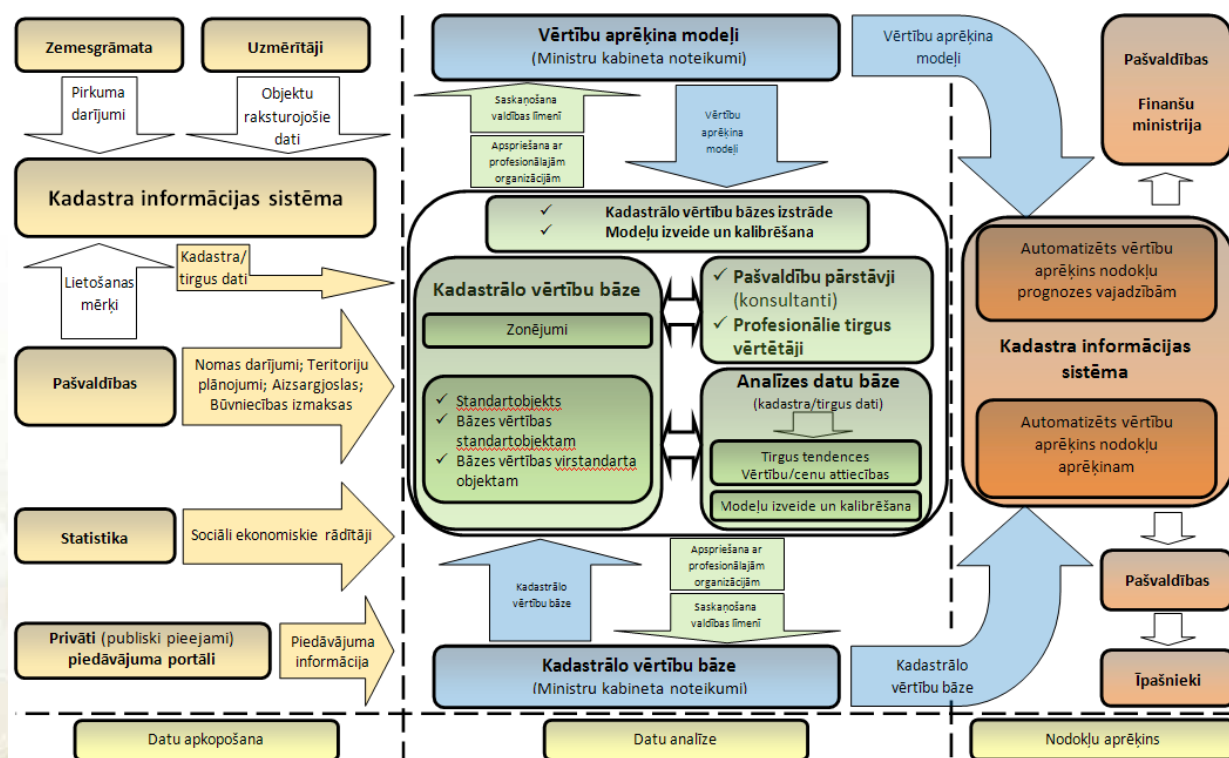
2.9.3.5. Informācija no dienesta arhīva glabātavas

Dienests ikvienam interesentam nodrošina iespēju iepazīties ar dienesta arhīvos esošajiem dokumentiem un saņemt dokumentu atvasinājumus (kopijas, norakstus, izrakstus).

2.9.4. Kadastrālā vērtēšana

Kopš 1994. gada viens no dienesta uzdevumiem ir uzturēt un pilnveidot vienotu nekustamā īpašuma kadastrālās vērtēšanas sistēmu, lai nodrošinātu nekustamo īpašumu kadastrālo vērtību noteikšanu valsts, pašvaldību un sabiedrības vajadzībām.

Kadastrālā jeb masveida vērtēšana ir periodiska, uz vienotiem principiem balstīta, visu Kadastra informācijas sistēmā reģistrēto nekustamo īpašumu novērtēšana, izvērtējot oficiāli reģistrētos vērtību ietekmējošos rādītājus. Pamatinformācija, ko dienests izmanto kadastrālajā vērtēšanā, ir dienesta NĪTDB uzkrātie oficiālie no Valsts vienotās datorizētās zemesgrāmatas saņemtie dati par darījumiem ar nekustamajiem īpašumiem visā valstī. Uz 2009. gada 31. decembri datu bāzē bija uzkrāti dati par vairāk nekā 385 000 darījumiem. Tāpat kadastrālajā vērtēšanā izmanto no pašvaldībām saņemto nomas informāciju un informāciju par būvizmaksām, kā arī publiski pieejamo piedāvājuma informāciju (kadastrālās vērtēšanas procesa attēlojumu shematiski skatīt 5. attēlā).

5. attēls Kadastrālās vērtēšanas process

2.9.4.1. Kadastrālo vērtību bāzes izstrāde

Pieņemot Nekustamā īpašuma valsts kadastra likumu un uz likuma balstītos Ministru kabineta 2006.gada 18.aprīļa noteikumus Nr.305 „Kadastrālās vērtēšanas noteikumi” (turpmāk – Vērtēšanas noteikumi) tika ieviesta jauna kadastrālās vērtēšanas sistēma. Pretstatā iepriekš realizētajai epizodiskai vērtību aktualizācijai atsevišķās pašvaldībās, tika iedibināta kadastrālo vērtību bāzes cikliska izstrāde vienlaikus visai valsts teritorijai pa četrām nekustamā īpašuma grupām.

2009.gadā, izstrādājot komercobjektu apbūves zonējumu un kadastrālo vērtību bāzes rādītājus komercdarbības un sabiedriskās apbūves nekustamo īpašumu grupai, tika pabeigta pāreja uz jauno sistēmu un pabeigta valsts mērogā savstarpēji salīdzināmas kadastrālo vērtību bāzes izstrāde. Valsts mērogā savstarpēji salīdzināma kadastrālo vērtību bāze ir par pamatu taisnīgai nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanai.

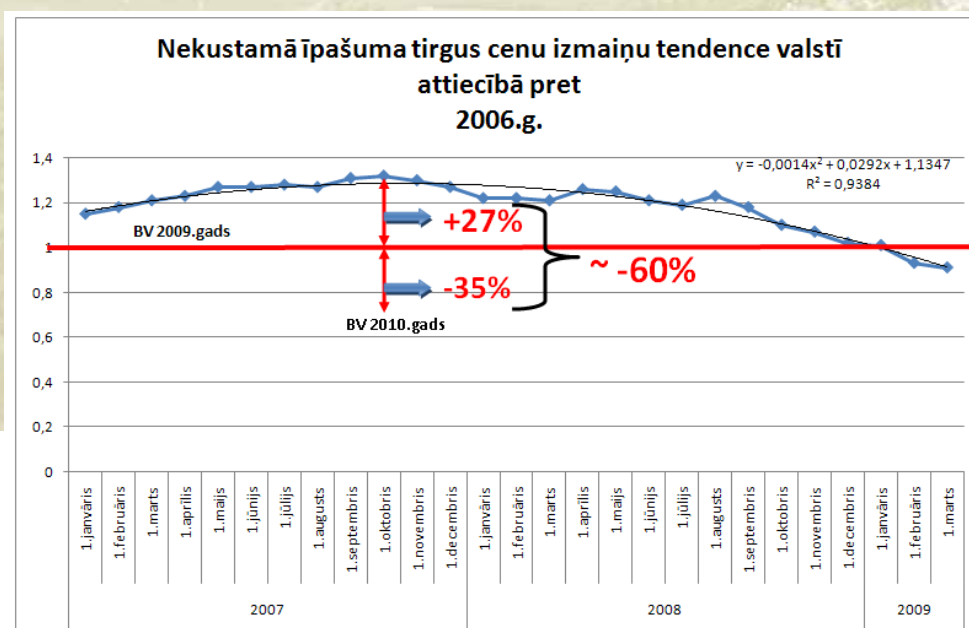
Vienlaikus, papildus komercobjektu apbūves zonējuma un kadastrālo vērtību bāzes rādītāju izstrādei komercdarbības un sabiedriskās apbūves nekustamo īpašumu grupai, tika aktualizētas arī bāzes vērtības pārējām – dzīvojamās apbūves, rūpniecības apbūves un lauku – nekustamo īpašumu grupām.

Šāda papildus bāzes vērtību aktualizācija saistīta ar lejupslīdi Latvijas ekonomikā, t.sk. nekustamā īpašuma tirgū, un straujo nekustamā īpašumu cenu samazināšanos. Ņemot vērā šo apstākli, valdība 2008.gada 16.decembrī izdarīja grozījumus Vērtēšanas noteikumos, paredzot, ka situācijās, kad nekustamā īpašuma tirgū novērojams cenu kritums – nepieciešams pirmkārt, aktualizēt kadastrālo vērtību bāzi visām nekustamo īpašuma grupām, neievērojot iepriekš noteikto cikliskumu; otrkārt, prognozēt bāzes vērtību apmēru uz nākamā taksācijas perioda 1.janvāri, ņemot vērā iepriekšējā taksācijas periodā novēroto cenu krituma tendenci.

Lai arī citās valstīs, kurās ir līdzīgas masveida vērtēšanas sistēmas nekustamā īpašuma nodokļa aprēķināšanas vajadzībām, nākotnes cenu izmaiņu tendences netiek prognozētas un ievērtētās nodokļu bāzē, saskaņā ar valdības lēmumu, dienests pirmo reizi, nosakot bāzes vērtības, izvērtēja iespējamo cenu izmaiņu prognozi uz 2010.gada 1.janvāri.

Ņemot vērā, ka nekustamā īpašuma tirgus attīstība iepriekšējā laika periodā nebijusi vienāda visā valsts teritorijā, bāzes vērtību aktualizācijas nepieciešamību, kā arī bāzes vērtību izmaiņu apmērs tika izvērtēts pa teritorijām (vērtību zonām) un nekustamā īpašuma grupām, ievērojot nekustamā īpašuma tirgus izmaiņas attiecīgajos segmentos.

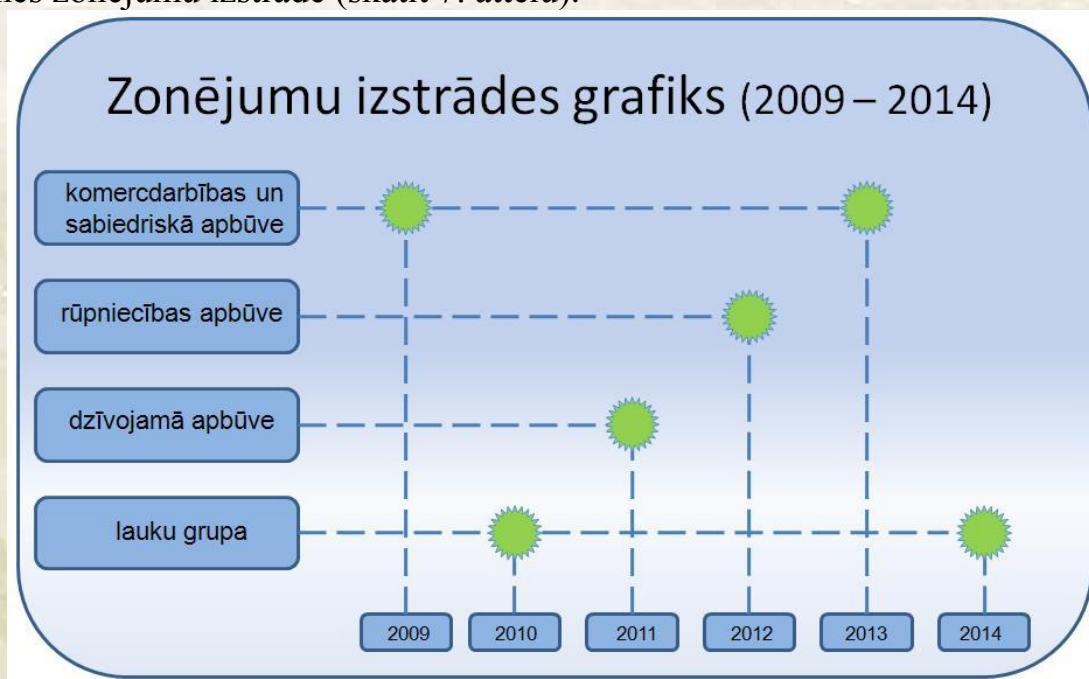
Tā kā līdz 2010.gada 1.janvārim spēkā esošā kadastrālo vērtību bāze bija izstrādāta, pamatā izmantojot 2005. gada un 2006. gada cenu līmeni un ņemot vērā to, ka 2007.gadā turpinājās nekustamā īpašuma tirgus cenu kāpums, un izteikts cenu kritums sākās tikai 2008.gadā, attiecībā pret maksimālajām nekustamā īpašuma tirgus darījumu cenām (2007. – 2008.gads), kadastrālo vērtību kritums 2010.gadā vidēji valstī aptuveni ir 60% (skatīt 6. attēlu).

6. attēls Nekustamā īpašuma tirgus cenu izmaiņu tendence ar prognozēto kritumu

Jaunā kadastrālo vērtību bāze apstiprināta ar Ministru kabineta 2009.gada 18.augusta noteikumiem Nr.948 „Noteikumi par kadastrālo vērtību bāzi 2010.gadam” (plašāka informācija par kadastrālo vērtību bāzes izstrādi pieejama [Dienesta mājas lapā](#)).

Pabeidzoties 2010.gada kadastrālo vērtību bāzes izstrādei, 2009.gadā uzsākti jau sagatavošanās darbi, lai veiksmīgi realizētu kadastrālo vērtību bāzes izstrādi 2011.gadam. Ņemot vērā, ka 2009.gada 22.decembrī valdība izdarīja grozījumus Vērtēšanas noteikumos, nosakot, ka turpmāk, neatkarīgi no tā, vai nekustamā īpašuma tirgū vērojams cenu kritums vai kāpums, kadastrālo vērtību bāzes rādītāji jāaktualizē katru gadu (saglabājot zonējumu izstrādes ciklu), 2010.gadā tiks pabeigta kadastrālo vērtību bāzes rādītāju aktualizācija visām nekustamo īpašumu grupām un, saskaņā ar Vērtēšanas noteikumos noteikto zonējumu izstrādes ciklu, lauku grupas lauksaimniecībā izmantojamās zemes un meža zemes zonējumu izstrāde (skatīt 7. attēlu).

7. attēls Zonējumu izstrādes grafiks 2009 – 2014.gads

2.9.4.2. Vērtēšanas modeļu attīstība

2009.gada 1.decembrī Saeima pieņēmu grozījumus likumā „Par nekustamā īpašuma nodokli”, paplašinot nodokļu objektu loku un paredzot ar nodokli aplikt arī mājokļus.

Tā kā šobrīd ēku, t.sk. individuālo dzīvojamo māju, vērtēšanas modelis, kas izveidots 2002.gadā, uzsākot ēku kadastrālo vērtēšanu, paredz izvērtēt tikai novietojumu, kopējo platību, ēkas veidu un nolietojumu, lai panāktu taisnīgāku nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinu, vērtēšanas modeli nepieciešams uzlabot.

Tomēr vērtēšanas modeļa pilnveidošana iespējama, ņemot vērā Kadastra informācijas sistēmā uzkrātos datus par vērtējamiem objektiem. Šobrīd vēl joprojām par ~ 50% individuālajām dzīvojamām mājām dati Kadastra informācijas sistēmā ir fiksēti, pamatojoties uz 90-to gadu beigās veiktās masveida (ārējās) apsekošanas rezultātā iegūto informāciju.

Izmaiņas vērtēšanas modelī var tikt īstenotas pēc modeļa apstiprināšanas Ministru kabinetā (visi kadastrālās vērtēšanas modeļi tiek apstiprināti ar Vērtēšanas noteikumiem), kā arī programmēšanas darbu veikšanas Kadastra informācijas sistēmā (kadastrālā vērtēšana noris automatizēti).

2.9.4.3. Kadastrālās vērtības izmantošana un vēsturiskās kadastrālās vērtības aprēķināšana

Kadastrālo vērtību izmanto:

- nekustamā īpašuma nodokļa aprēķinam (visplašākais pielietojums);
- valsts nodevu aprēķināšanai (darījumu reģistrēšanai zemesgrāmatā, mantojuma lietu kārtošanai u.c.);
- zemes nomas maksas aprēķinam (piespiedu nomas gadījumos);
- valsts un pašvaldību zemju nomas maksas aprēķinam;
- apbūvētas zemes vērtības privatizācijas vajadzībām aprēķinam (tiek pielietota pēdējā apstiprinātā kadastrālo vērtību bāze)
- līdzvērtīgās zemes aprēķinam;
- pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes izpirkšanai.

Atbilstoši Kadastrālās vērtēšanas noteikumiem dienesta kadastra objektam aprēķina arī vēsturisko kadastrālo vērtību, ja to pieprasa:

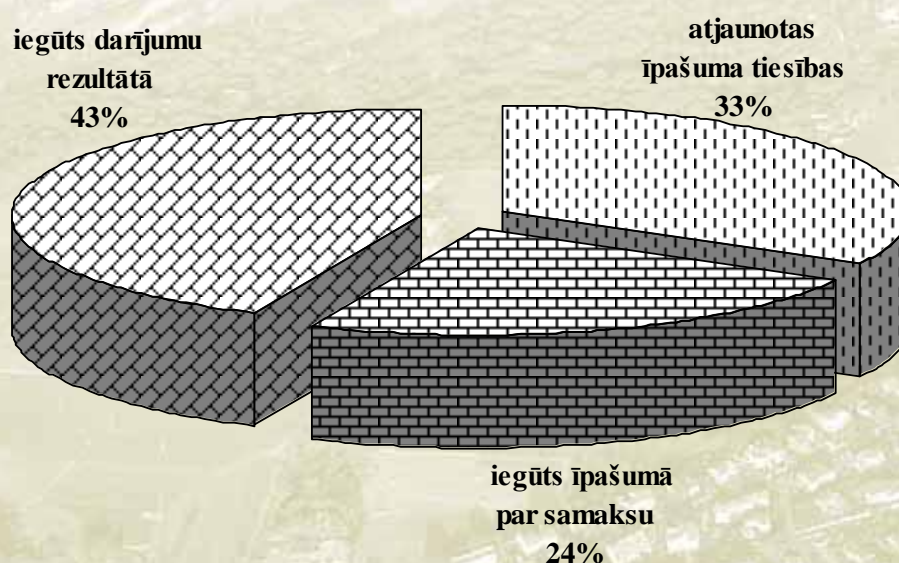
- tiesa;
- pašvaldība, kura atcēlusi iepriekš pieņemto prettiesisko lēmumu;
- pašvaldība nekustamā īpašuma nodokļa administrēšanai;
- pašvaldība līdzvērtīgas zemes piešķiršanai (kadastrālo vērtību uz 2007.gada 31.decembri);
- valsts vai pašvaldības institūcija zemesgabala atsavināšanas procesā (kadastrālo vērtību uz 2007.gada 31.decembri).

Iepriekš minēto gadījumu nodrošināšanai dienests aprēķināja 258 vēsturiskās kadastrālās vērtības.

2.9.5. Ar zemes reformas un privatizācijas pabeigšanu saistīto darbu veikšana

Viena no nozīmīgākajām dienesta funkcijām ir dalība zemes reformas īstenošanā un tās pabeigšanā, tai skaitā pagastu zemes komisijas funkciju pārņemšana 1997.gadā attiecībā uz lēmumu pieņemšanu par zemes īpašuma tiesību atjaunošanu vai zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.

Šobrīd zemes reforma Latvijā ir iegājusi noslēguma posmā. Pašreiz fizisko personu īpašumā ir jau 61% no Latvijas kopplatības, savukārt neizpirktas vai citādi īpašumā neiegūtas ir vairs tikai 3% pastāvīgā lietošanā piešķirto zemes platību. Personu aktivitāti noteica ne tikai tas, ka zemes reformas pabeigšana lauku apvidos ir pabeidzama 2012. gada beigās, bet arī zemes lietotāju lēmums kļūt par zemes īpašniekiem vai palikt zemes lietotāja statusā. 8. attēlā parādīts īpašumā iegūtās zemes sadalījumā pēc zemes īpašumā iegūšanas veida.

8. attēls Fizisko un juridisko personu zemes iegūšanas īpašumā veida sadalījums 2009. gada 30.decembrī

Līdz 2009.gada 15.oktobra grozījumiem Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā bija noteikts, ka lauku apvidus zemes izpirkšanas pieprasītājiem, kuri veica zemes uzmērīšanu un līdz 2008.gada 1.septembrim iesniedza reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā zemes robežu plānu, iesniegums lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu dienesta reģionālajā nodaļā bija jāiesniedz līdz 2009.gada 31.augustam. Arī tiem zemes izpirkšanas pieprasītājiem, kuri līdz 2008.gada 1.septembrim bija veikuši priekšapmaksu un pēc tam zemes kadastrālo uzmērīšanu vai, kuru izpirkšanai pieprasītā zeme izpirkšanas reģistrā tika iekļauta ar nosacījumu, ka līdz lēmuma pieņemšanai par

zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu persona dienesta reģionālajā nodaļā iesniegs dokumentus, kas apliecina viņas tiesības zemi izpirkt, iesniegums lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu bija jāiesniedz līdz 2009.gada 31.augustam.

2009.gada 15.oktobrī ir spēkā stājušies grozījumi [Valsts un pašvaldību īpašuma privatizācijas un privatizācijas sertifikātu izmantošanas pabeigšanas likumā](#), kas lauku apvidus zemes izpirkšanai šobrīd paredz šādus termiņa pagarinājumus:

1) līdz 2010.gada 31.maijam tiesības iesniegt iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu attiecīgajā dienesta reģionālajā nodaļā ir tiem zemes izpirkšanas pieprasītājiem, kuri līdz 2009.gada 31.augustam ir iesnieguši izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā;

2) līdz 2010.gada 31.augustam tiesības iesniegt izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā un iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu, ja līdz 2008.gada 1.septembrim ir veikta priekšapmaksā par izpērkamo zemi;

3) līdz 2010.gada 31.augustam personām, kuru pieprasītās zemes vienības izpirkšanas reģistrā tika iekļautas ar nosacījumu, var iesniegt dienesta reģionālajā nodaļā:

- dokumentus, kas apliecina tiesības iegūt zemi īpašumā par samaksu;
- izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plānu reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā;
- iesniegumu lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu.

Līdz 2009.gada 30.decembrim par 10 259 izpirkšanas reģistrā iekļautajām zemes vienībām līdz 2009.gada 31.augustam bija iesniegts izpirkšanai pieprasītās zemes robežu plāns reģistrācijai Kadastra informācijas sistēmā, bet nebija dienesta attiecīgajā reģionālajā nodaļā iesniegts iesniegums lēmuma pieņemšanai par zemes piešķiršanu īpašumā par samaksu. 953 izpirkšanas reģistrā iekļautajām zemes vienībām līdz 2008.gada 1.septembrim bija veikta priekšapmaksā, bet izpērkamā zeme nebija kadastrāli uzmērīta. 2 027 izpirkšanas reģistrā ar nosacījumu iekļautajām zemes vienībām nebija iesniegti dokumenti, kas apliecina tiesības iegūt zemi īpašumā par samaksu.

Papildus iepriekš minētajiem procesiem, lai nodrošinātu zemes reformas un privatizācijas pabeigšanu, 2009.gadā tika noteiktas 3 372 apbūvēta zemesgabala vērtības privatizācijas vajadzībām. Kopš 2009.gada 18.augusta, kad tika pieņemti Ministru kabineta noteikumi „Noteikumi par kadastrālo vērtību bāzi 2010.gadam”, apbūvēta zemesgabala vērtības privatizācijas vajadzībām

noteikšanā izmantoja kadastrālo vērtību bāzi (bāzes vērtības), kas bija aktualizēta atbilstoši nekustamā īpašuma darījumu cenu kritumam.

2.9.6. Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu uzraudzība

Uzraudzība pār Latvijā veiktajiem licencēto personu zemes kadastrālās uzmērīšanas darbiem ir dienesta kompetencē. Zemes kadastrālajā uzmērīšanā sertificēto personu uzraudzību veic Latvijas Mērnīku biedrības sertificēšanas institūcija. Zemes kadastrālās uzmērīšanas darbu uzraudzības ietvaros pārbauda, vai zemes kadastrālās uzmērīšanas veicēji ievēro normatīvo aktu prasības mērnīcības jomā. Veicot plānveida pārbaudes un izskatot zemes īpašnieku sūdzības par izpildītajiem zemes kadastrālās uzmērīšanas darbiem, pārkāpumu konstatēšanas gadījumā tiek sagatavots atzinums.

2009. gada laikā sagatavoti 78 atzinumi par nekvalitatīvi izpildītiem zemes kadastrālās uzmērīšanas darbiem.

2.9.7. Atzinumu sniegšana par zemes ierīcības projektiem

2007. gada 11. decembrī ir pieņemti MK noteikumi Nr. 867 „[Zemes ierīcības projekta izstrādes noteikumi](#)”, kuri stājās spēkā 2007. gada 23. decembrī. Ierīcības noteikumi izstrādāti saskaņā ar [Zemes ierīcības likuma](#) 10. pantā doto deleģējumu. Zemes ierīcības projekta izstrādātājs ir licencēta/sertificēta persona, kas ir saņēmusi attiecīgu licenci vai sertifikātu zemes ierīcības darbu veikšanai. Zemes ierīkotājs sagatavoto projekta lietu iesniedz dienestam atzinuma sniegšanai, pēc tam, kad vietējās pašvaldības noteiktās saskaņošanas institūcijas ir saskaņojušas projektu.

Dienests 2009. gadā kopumā ir saņēmis 1635 zemes ierīcības projekta lietas par kurām ir sagatavojis atzinumus.

2.9.8. Dienesta e-pakalpojumi

Šobrīd notiek ļoti strauja e-pārvaldes attīstība visā pasaulē – tiek radīti aizvien jauni un interesantāki elektroniskie pakalpojumi, iedzīvotāji var iegūt sev interesējošo informāciju, preces vai pakalpojumus, neizejot no mājas neatkarīgi no atrašanās vietas pasaulē u.tml. Arī dienests 2009. gadā ir strādājis, lai uzkrātos datus padarītu pēc iespējas pieejamākus - pēc iespējas ērtāk un ātrāk iegūstamus un vienkārši interpretējamus. Datu uzkrāšana nevienā sistēmā nav pašmērķis – dati tiek radīti, lai tie būtu izmantojami un pieejami dažādu funkciju nodrošināšanā.

2.9.8.1. e-pakalpojumi portālā www.latvija.lv

Neskatoties uz Īpašu uzdevumu ministra elektroniskās pārvaldes lietās sekretariāta reorganizāciju 2009. gadā, dienests turpina aktīvi iesaistīties e-pakalpojumu izstrādē, lai izvietotu tos portālā www.latvija.lv. 2009. gada nogalē dienests noslēdza vienošanos ar VRAA „Par sadarbību integrētas valsts informācijas sistēmas ietvaros”, lai izstrādātu, darbinātu, uzturētu un veiktu

izmaiņas integrētajās valsts informācijas sistēmās, kas nodrošina dienesta uzturēto valsts informācijas sistēmu datu bāzēs iekļautās informācijas apriti elektronisko pakalpojumu sniegšanai.

2009. gadā, ieviešot jaunas autorizācijas iespējas, ir būtiski paplašināts e-pakalpojumu lietotāju loks. Lietotāji var autorizēties ne tikai ar elektroniskā paraksta viedkarti, bet arī, izmantojot internetbanku autentifikācijas līdzekļus. E-pakalpojumi kļuva pieejami Swedbank, Latvijas Krājbankas un SEB bankas internetbanku lietotājiem.

Papildus iepriekš ieviestajiem e-pakalpojumiem „Dzīvesvietas deklarācijas iesniegšana” un „Manā īpašumā deklarētās personas”, 2009. gadā tika ieviests e-pakalpojums „Mani dati kadastrā”, kas nodrošina iespēju lietotājam saņemt no Kadastra informācijas sistēmas aktuālos kadastra teksta datus par savu nekustamo īpašumu un būvi, kura neietilpst neviena nekustamā īpašuma sastāvā atbilstoši Nekustamā īpašuma valsts kadastra likuma 85. pantā paredzētajai kārtībai. Pakalpojums tiek saņemts portālā www.latvija.lv elektroniskas izdrukas veidā, kuras apjoms pilnībā atbilst tam, ko īpašnieks saņemtu, personiski ierodoties dienestā.

E-pakalpojumu lietotājiem ar VRAA starpniecību tiek nodrošināts atbalsts un sniegtas atbildes uz jautājumiem, kas rodas, izmantojot e-pakalpojumus.

2.9.8.2. jaunā dienesta datu publicēšanas sistēma www.kadastrs.lv

2009. gadā dienests turpināja darbu pie jaunā datu publicēšanas portāla www.kadastrs.lv pilnveidošanas. Jaunās datu publicēšanas sistēmas izstrāde tika uzsākta, lai aizvietotu esošās tehnoloģiski novecojušās sistēmas (*KRPārlūks* un *Apvidus*).

Sistēmā tiek publicēti šādi dienesta uzturētie dati:

- Nekustamā īpašuma valsts kadastra teksta un telpiskie dati;
- VAR teksta un telpiskie dati;
- Topogrāfiskie dati M 1:500;
- topogrāfiskie dati M 1:2000, M 1:10000, ortofoto un satelītkarte kā fona materiāls dienesta telpisko datu kopām.

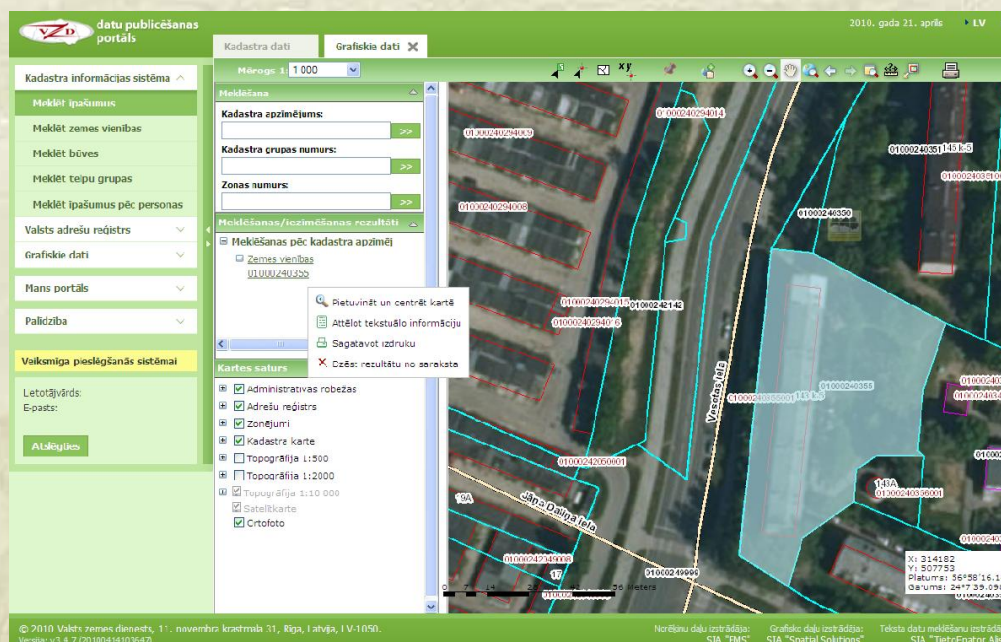
Portāla publiskajā sadaļā 2009. gadā jebkurai interesentam bez maksas bija iespējams pārlūkot Kadastra informācijas sistēmas un VAR datus ierobežotā apjomā. Jaunā datu publicēšanas sistēma nodrošināja dienesta uzkrāto teksta un telpisko datu kopu pieejamību savstarpēji integrētā veidā.

Portāla autorizētā sadaļa ir pieejama dienesta klientiem, kuri ar dienestu noslēguši sadarbības līgumus. Šeit dati klientiem ir pieejami plašākā apjomā par samaksu, kā arī klientu ērtībām ir pieejama papildus funkcionalitāte datu meklēšanai, attēlošanai un izgūšanai.

2009.gadā dienests ir palielinājis klientu iespējas iegūt dienesta uzturēto informācijas sistēmu datus tiešsaistes režīmā, papildinot datu publicēšanas portālu www.kadastrs.lv ar jauniem pakalpojumiem. Klientiem tika radīta iespēja pārlūkot Kadastra informācijas sistēmas aktuālos teksta datus (normatīvajos aktos noteiktajos termiņos arī iespēju iepazīties ar prognozētajām kadastrālajām vērtībām), neslēdzot abonēšanas līgumu, bet veicot norēķinus par šo pakalpojumu ar mobilly konta starpniecību. Savukārt autorizētās sadaļas lietotājiem tika piedāvāti jauni pakalpojumi, piemēram, iespēja veikt kadastra objektu meklēšanu pēc īpašnieka, ja īpašnieks ir juridiska persona, kā arī iespēja pārlūkot VAR telpiskos datus.

2009. gadā dienests ieviesa arī jaunu e-pakalpojumu – vienreizēja kadastra teksta datu pārlūkošana. Tā ietvaros jebkurš sabiedrības interesents, neslēdzot sadarbības līgumu ar dienestu, var pārlūkot Kadastra informācijas sistēmas datus plašākā apjomā par vienu nekustamo īpašumu un tajā ietilpstošajiem objektiem, par to norēķinoties tiešsaistē, izmantojot vienreizējo norēķinu iespējas.

Dienesta Datu publicēšanas portāla www.kadastrs.lv autorizētās sadaļas izskatu skatīt 9. attēlā.

9. attēls Dienesta Datu publicēšanas portāla www.kadastrs.lv autorizētā sadaļa

2009. gadā dienestam bija 315 spēkā esošas datu abonēšanas ar sadarbības partneriem, kuri regulāri saņēma datus no dienesta informācijas sistēmām. Jebkurš interesents sev nepieciešamo informāciju var iegūt arī neslēdzot abonēšanas līgumu, bet izmantojot dienesta datu publicēšanas portālā www.kadastrs.lv pieejamos pakalpojumus. 2009. gadā portālā varēja uzzināt arī zemes vienības un būves kadastrālo vērtību, kāda tā būs no 2010. gada

1. janvāra, jo bija pieejama informācija par ~2,37 miljoniem objektu prognozētajām kadastrālajām vērtībām.

Datu publicēšanas portāls www.kadastrs.lv klientiem ir pieejams arī angļu valodā.

2.9.8.3. papīra lietas aizvietošana ar elektronisku lietu BKU procesā

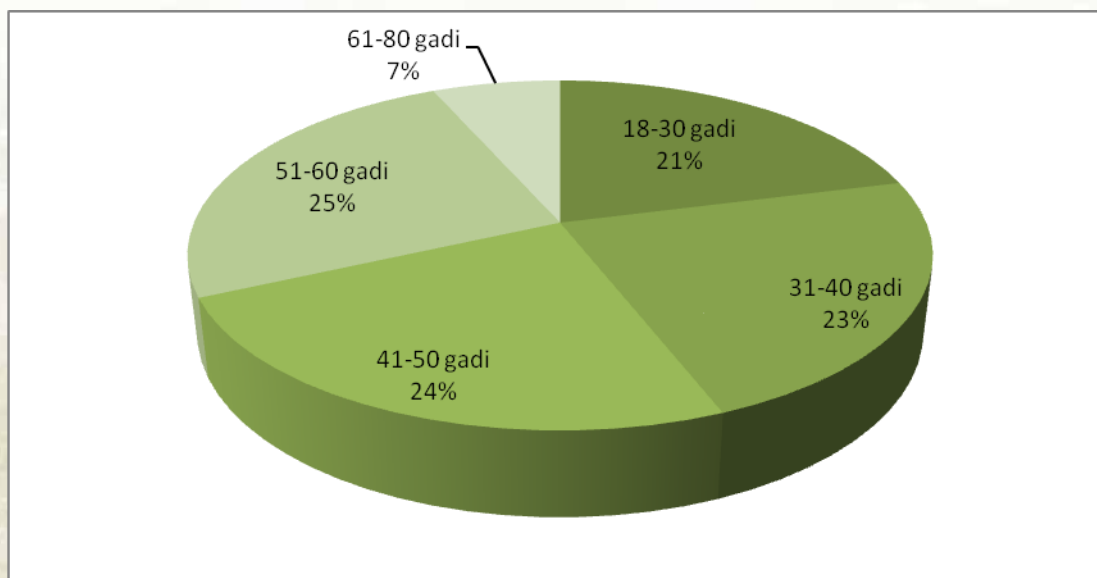
2009. gadā tika veikti būtiski pilnveidojumi būvju un telpu grupu kadastrālās uzmērīšanas procesā, lai nodrošinātu pasūtījumu izpildē izmantoto un radīto dokumentu elektronisku apriti, attālinātu kontroli un glabāšanu elektroniskā arhīvā. Rezultātā 2009. gada 1. novembrī dienestā tika ieviesta programmatūra e-TAKA, kas bāzēta uz bezmaksas dokumentu pārvaldības sistēmu Alfresco.

Līdz ar e-TAKA ieviešanu būvju un telpu grupu kadastrālās uzmērīšanas pasūtījumu izpildē, kadastrālās uzmērīšanas lietas tiek sagatavotas elektroniski un parakstītas ar drošu elektronisko parakstu, kā arī ir radīta iespēja tās izsniegt elektroniskā formātā.

III. PERSONĀLS

Uz 2009. gada 31. decembri dienestā strādāja 1036 darbinieki, tai skaitā 91 vispārējā civildienesta ierēdņi un 945 darbinieki.

Dienesta darbinieku sadalījumā pa vecuma grupām redzams, ka dienestā nav vienas dominējošas vecuma grupas un vienlīdz pārstāvēti ir dažādu vecumu darbinieki. Salīdzinoši vismazākais ir to speciālistu īpatsvars, kuru vecums pārsniedz 61 gadu – 7% no visiem darbiniekiem (skatīt 10. attēlu). Salīdzinot ar 2008. gadu, darbinieku sadalījums pa vecuma grupām nav būtiski mainījies.

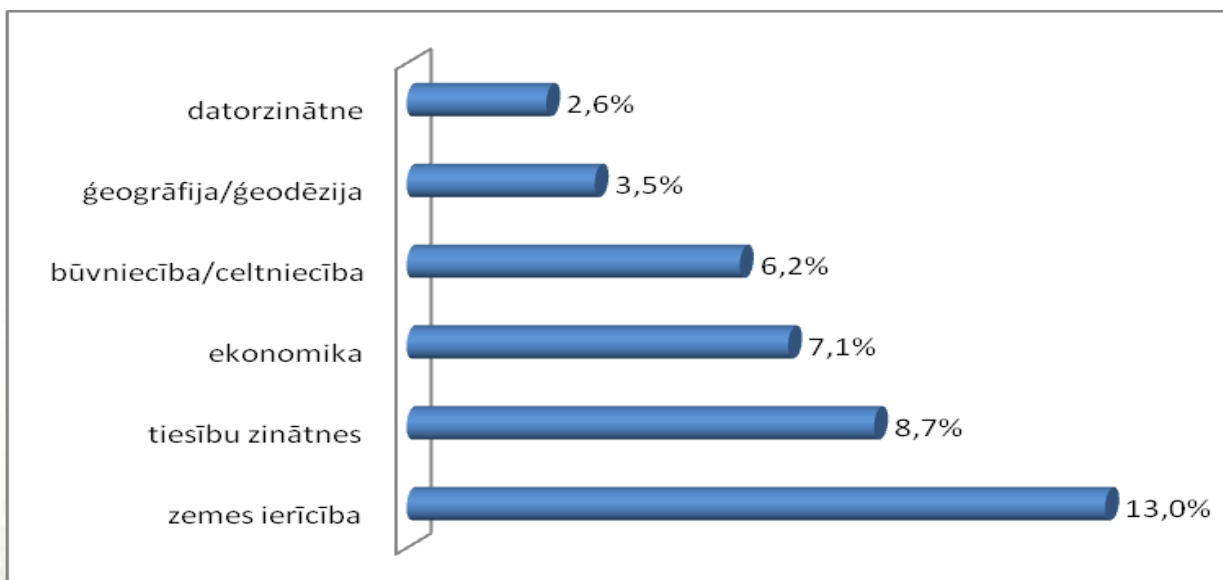

10. attēls Dienesta darbinieku sadalījums pa vecuma grupām

Dienesta darbinieku sadalījums pa dzimumu grupām parāda, ka no visiem dienesta strādājošajiem 76% ir sievietes, bet 24% ir vīrieši.

2009. gadā par 5 % ir pieaudzis dienesta Centrālā aparāta darbinieku skaits, kuri ieguvuši augstāko izglītību - uz 2009. gada 30. decembri augstākā izglītība bija 82% dienesta centrālā aparāta un 58% reģionālo nodaļu darbinieku, bet pirms gada attiecīgi 77% un 50%. Darbinieku ar augstāko izglītību pieaugums skaidrojams ar to, ka atbalsta funkciju centralizācijas un dienesta struktūras un amata vietu optimizācijas rezultātā, darba attiecības saglabāja darbinieki ar labākiem darba rezultātiem un augstāku kvalifikāciju.

Lielākais darbinieku īpatsvars, jeb 13% darbinieku ir ieguvuši augstāko izglītību zemes ierīcībā, 8,7% darbinieku ir ieguvuši augstāko izglītību tiesību zinātnēs/jurisprudence un 7,1% - ekonomikā (skatīt 11. attēlu).

11. attēls Personāla raksturīgākās izglītības specialitātes, %

2009. gadā dienesta darbinieki kvalifikācijas celšanai tika nosūtīti uz mācību kursiem un semināriem, lai iegūtu vai papildinātu darba pienākumu veikšanai nepieciešamās zināšanas un prasmes. 2009. gada laikā uz apmācībām nosūtīti 236 speciālisti, kas sastāda 22,8% no darbinieku kopskaita. Pavisam dienesta darbinieki 2009. gadā apmeklēja 332 kursus/seminārus, no tiem 35 - Valsts administrācijas skolā, 30 - dienesta iestādes rīkotajos semināros, 129 – Baltijas datoru akadēmijas rīkotajosursos un 138 – dažādos apmācību centros.

IV. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

2009. gadā dienests ir veicis dažādas aktivitātes sabiedrības informēšanai gan par dienesta darbības aktualitātēm, gan izmaiņām normatīvajos aktos, kas ir būtiskas nekustamo īpašumu īpašniekiem.

Par aktualitātēm sabiedrība tika informēta gan ar preses relīžu starpniecību, kas tika sagatavotas un izsūtītas masu medijiem, gan ievietojot informāciju dienesta mājas lapā www.vzd.gov.lv. Dienesta mājas lapā regulāri publicēta informācija par iestādes darbības aktualitātēm, pārskati par dienesta informācijas sistēmās uzkrātajiem datiem u.c. informācija.

Dienesta interneta mājas lapa tiek pastāvīgi pilnveidota un aktualizēta. Tā ir ieguvusi ne tikai mūsdienīgāku un pievilcīgāku vizuālo noformējumu, bet arī jaunu struktūru, informācijas izkārtojumu un dažādas papildus iespējas ērtākai informācijas pārlūkošanai.

Turpinot 2008. gadā aizsākto dienesta informatīvā tālruņa līnijas modernizāciju, 2009. gadā bija nodrošināta iespēja apkalpot vienlaikus vairākus ienākošos zvanus vienlaikus, kā arī konsultāciju kvalitātes kontroles nodrošināšanai tiek veikti visu ienākošo un izejošo zvanu ieraksti, to analīze un darbinieku apmācība, tādējādi uzlabojot klientu apkalpošanas kvalitāti.

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2009. gadā dienests ir turpinājis sadarbību ar tā darbības jomas profesionālajām organizācijām – Latvijas Mērnieku Biedrību, [Latvijas Kartogrāfu un ģeodēzistu asociāciju](#), [Latvijas īpašumu vērtētāju asociāciju](#) un citām nevalstiskajām organizācijām.

Līdzīgi kā iepriekšējos gados arī 2009. gada rudenī dienesta reģionālo nodaļu birojos un dienesta interneta mājas lapā notika klientu aptauja par apmierinātību ar dienesta pakalpojumiem. Aptaujas ietvaros tika saņemtas 1637 aptaujas anketas, no tām 52 bija aizpildītas dienesta interneta mājas lapā.

2009. gada klientu aptaujas dati norāda, ka lielākā daļa respondentu (82%) uzskata, ka apkalpošanas kvalitāte dienestā pēdējo gadu laikā ir uzlabojusies. Vairums respondentu reģionālo nodaļu klientu apkalpošanas konsultantu kompetenci bija novērtējuši kā “teicamu” vai “labu”, kas vērtējams ļoti pozitīvi dienesta strukturālo pārmaiņu procesā.

V. DIENESTĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI 2010. GADĀ

2010. gadā dienests plāno turpināt uzsākto iestādes struktūras optimizāciju reģionālo nodaļu biroju līmenī. Būtiska dienesta prioritāte ir klientu apkalpošanas uzlabošana, radot iespēju klientiem pieprasīt un saņemt dienesta sniegtos pakalpojumus jebkurā klientu apkalpošanas vietā valstī.

Tiks turpināts zemes īpašuma tiesību atjaunošanas process uz zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemi, kura ietvaros dienests, veicot Centrālās zemes komisijas atbalsta funkcijas, sagatavos sarakstus par attiecīgās vietējās pašvaldības administratīvajā teritorijā esošajām zemes reformas pabeigšanai paredzētajām zemes vienībām, nosūtīs tos visiem konkrētās pašvaldības zemes pretendentiem izvēles izdarīšanai un organizēs pretendentu īpašuma tiesību atjaunošanai izvēlētajās zemes vienības robežu shēmu sagatavošanu un to nodošanu Centrālajai zemes komisijai lēmuma (atzinuma) pieņemšanai par īpašuma tiesību atjaunošanu uz pretendenta izvēlēto zemes reformas pabeigšanai paredzēto zemes vienību.

Tāpat tiks turpināta lēmumu pieņemšana par īpašuma tiesību atjaunošanu lauku apvidos tiem pastāvīgā lietošanā piešķirtās zemes bijušajiem lietotājiem vai viņu mantiniekiem, kuri būs izpildījuši likumā paredzētos nosacījumus attiecīgo dokumentu iesniegšanai.

Zemes reformas pabeigšanas ietvaros dienests plāno uzsākt pilsētu pašvaldību, izņemot Rīgas pilsētu, līdz 2010. gada 30. novembrim sagatavoto un dienestā iesniegto paziņojumu par zemes reformas pabeigšanu un pārskatu par zemes reformu reglamentējošos normatīvajos aktos noteikto darbu izpildi, apkopošanu.

Ņemot vērā nekustamā īpašuma nodokļa politikas izmaiņas 2009. gadā, 2010. gadā dienests nodrošinās inženierbūvju reģistrāciju Kadastra informācijas sistēmā. Ņemot vērā to, ka ar 2010. gada 1. janvāri inženierbūves tiek apliktas ar nekustamā īpašuma nodokli, tiks izstrādāta kadastrālo vērtību bāze tieši inženierbūvē. Plānota arī zemes vērtību zonējumu izstrāde lauku nekustamo īpašumu grupai – lauksaimniecībā izmantojamās zemes un meža zemes zonējumi, kā arī pārskatīta kadastrālo vērtību bāze dzīvojamās apbūves īpašumu grupai, rūpnieciskās ražošanas nekustamo īpašumu grupai un komercdarbības un sabiedriskās apbūves nekustamo īpašumu grupai.

Informācijas tehnoloģiju jomā dienests plāno turpināt iesāktos attīstības un informācijas sistēmu uzturēšanas projektus, kā arī rast un ieviest jaunas iespējas, kā uzlabot gan iestādes iekšējās darba plūsmas un procesus, gan arī risinājumus, lai reģistros uzkrātā informācija būtu ērti un ātri pieejama ikvienam interesentam. Plānots ieviest mūsdienu tehnoloģijām un e-pārvaldes attīstības tendencēm atbilstošus risinājumus, lai veicinātu un uzlabotu dienesta sadarbību ar esošajiem un potenciālajiem klientiem.

2010. gadā ir plānots pabeigt jaunās PAIS izstrādi un pilnībā ieviest to darbā, kas ļaus ievērojami uzlabot klientu pasūtījumu apriti dienestā un standartizēt pasūtījumu izpildi.

Starptautisko projektu realizācijas jomā 2010.gadā dienests plāno pabeigt Eiropas Komisijas līdzfinansēto projektu EURADIN (European Address Information).

Vislielākā uzmanība tiks pievērsta visām nepieciešamajām aktivitātēm, lai nodrošinātu kvalitatīvu un savlaicīgu ERAF līdzfinansētā projekta „VZD ģeotelpisko datu ģeotelpiskās informācijas sistēmas izveide” īstenošanu.

ESF līdzfinansētā projekta „Valsts zemes dienesta sniegto pakalpojumu kvalitātes paaugstināšana” ietvaros ir plānots uzsākt klientu apkalpošanas rokasgrāmatas izstrādi. Projekta realizācijas ietvaros līdz 2011. gada jūlijam ir plānots izstrādāt elektronisku rokasgrāmatu dienesta klientu apkalpošanas centru darbiniekiem, kuras mērķis ir sniegt lielu atbalstu klientu apkalpošanas speciālistiem darbā ar klientiem, īpaši konsultāciju, pasūtījumu pieņemšanas un reģistrācijas posmā.